

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ НАУК І СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній рівень – бакалавр

на тему: **«ЄВРОБАЧЕННЯ ЯК ПОЛІТИЧНА АРЕНА: КЕЙС РОСІЇ
ПРОТИ УКРАЇНИ У ПЕРІОД З 2016 ПО 2022 РІК»**

Виконала:

студентка 4 року навчання
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»

Левонova Анастасія Миколаївна

Керівник:

Соколовський Іван Вікторович
кандидат соціологічних наук,
старший викладач
кафедри міжнародних відносин

КИЇВ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ РАМКИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ УЧАСНИКІВ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ.....	6
1.1. Визначення Євробачення як м'якої сили в контексті міжнародних відносин	6
1.2. Політична діяльність в межах пісенного конкурсу: концептуалізація поняття культурної дипломатії.....	12
1.3. Кейс-стаді як метод дослідження політичної діяльності на пісенному конкурсі	18
РОЗДІЛ 2. ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІСЕННОМУ КОНКУРСІ	21
2.1. Правила участі та проведення пісенного конкурсу Євробачення	21
2.2. Політична діяльність України та Росії на пісенному конкурсі (Євробачення 2016, 2017 та 2022 років)	23
2.3. Національний відбір як політичний інструмент (Нацвідбір 2019 та 2022 років).....	25
2.4. Участь Грузії (Євробачення 2009 року) та Ізраїлю (Євробачення 2024 року) у пісенному конкурсі	26
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІСЕННОМУ КОНКУРСІ ТА РЕАКЦІЯ НА НИХ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ.....	29
3.1. Інструменти ведення політичної діяльності на Євробаченні учасниками пісенного конкурсу	29
3.2. Реакція міжнародної спільноти на інструменти політичної діяльності на Євробаченні.....	33
3.3 Тенденції та перспективи ведення політичної діяльності на пісенному конкурсі	38
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	46
АНОТАЦІЯ	54

ВСТУП

У сучасному світі, зокрема й у сучасній сфері міжнародних відносин, інструментами впливу стають нібито далекі від політики культурні символи та наративи та зростає значення м'якої сили як альтернативи традиційним методам державного впливу. У цій площині особливе значення мають міжнародні культурні події, що є не лише платформами для культурного обміну та самовираження, а й для реалізації стратегій публічної дипломатії. Пісенний конкурс Євробачення, попри офіційний статус аполітичного заходу, слугує платформою для артикуляції політичних меседжів, символічного позиціонування держав та імплементації стратегій культурної дипломатії. Через музику, сценічні образи, мову виконання та публічні висловлювання представники країн транслюють не лише художній зміст, а й соціально-політичні питання, ідеологічні меседжі та елементи державної ідентичності. Таким чином, участь у конкурсі виходить за межі культурного акту й набуває характеристик політичної діяльності, що впливає на міжнародне сприйняття держави та міждержавні відносини.

Дослідження полягає в аналізі пісенного конкурсу Євробачення як інструменту м'якої сили і платформи для реалізації культурної дипломатії на прикладі діяльності України та Росії на пісенному конкурсі в період 2016 по 2022 рік. Політичну діяльність учасників (виконавців, делегацій та мовників) розглянуто як форму взаємодії соціальних еліт із суспільством у рамках міжнародної культурної події. Конструктивістську парадигму застосовано до аналізу діяльності учасників (музичних виступів, інтерв'ю та заяв виконавців, тощо) як форми символічної політичної взаємодії між державами.

Актуальність дослідження полягає у зростаючій ролі нематеріальних інструментів у міжнародній політиці, як от культури, медіа та громадської думки. Як одна з найбільш масштабних медійних подій у Європі, Євробачення слугує платформою, де національні політичні наративи поєднуються з практиками культурної дипломатії. Дослідження також є важливим у контексті конфліктів, репутаційних криз або змін у зовнішньополітичних орієнтирах держав, оскільки

культурні виступи на конкурсі стають елементами символічної боротьби за увагу та підтримку міжнародної спільноти. Оскільки Україна є членом Європейської мовної спілки та бере участь у пісенному конкурсі Євробачення, а також знаходиться у стані війни, то дослідження є важливим для ефективного використання майданчику пісенного конкурсу, привернення уваги до України та акумуляції міжнародної підтримки.

Мета дослідження – аналіз того, яким чином учасники пісенного конкурсу Євробачення реалізують політичну діяльність, використовуючи м'які ресурси, та як ця діяльність сприймається міжнародною спільнотою. Для досягнення мети дослідження поставлено наступні завдання:

- 1) обґрунтувати теоретичні підходи до поняття м'якої сили та культурної дипломатії;
- 2) визначити критерії політичної діяльності в межах конкурсу;
- 3) дослідити кейси участі Росії та України країн у Євробаченні у період з 2016 по 2022 рік;
- 4) проаналізувати механізми політичної діяльності, використані учасниками пісенного конкурсу;
- 5) проаналізувати реакції міжнародних мовників та медіа на політичні дії учасників.

Об'єкт дослідження – політична діяльність учасників пісенного конкурсу Євробачення.

Предмет дослідження – механізми реалізації м'якої сили та культурної дипломатії в межах пісенного конкурсу Євробачення, що здійснюються через символічні дії, сценічні образи, виступи, заяви та інші форми публічної комунікації учасників.

Гіпотеза дослідження: Пісенний конкурс Євробачення, попри аполітичний статус, є ефективною платформою для реалізації політичної діяльності через механізми м'якої сили та культурної дипломатії, а дії учасників конкурсу можуть

мати вплив на транслювання ідентичності держави та її сприйняття міжнародною спільнотою.

Теоретичною основою роботи є конструктивістська парадигма міжнародних відносин, яка розглядає держави як соціальних акторів, що діють відповідно до сконструйованих колективних ідентичностей, а також концепція м'якої сили Джозефа Ная. Методологія дослідження – якісний підхід із використанням методу кейс-стаді, що дозволяє дослідити конкретні випадки політичної діяльності через призму соціального конструювання реальності.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ РАМКИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ УЧАСНИКІВ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ

1.1. Визначення Євробачення як м'якої сили в контексті міжнародних відносин

Пісенний конкурс Євробачення – це міжнародний конкурс пісні, який проводиться кожного року Європейською мовною спілкою (EBU). У конкурсі беруть участь суспільні мовники різних країн, що входять до EBU. Вони надсилають нову пісню для представлення своєї країни, а сам конкурс щорічно проводиться у країні, що перемогла попереднього року (Eurovision.tv, 2025).

Європейська мовна спілка (EBU) – це провідний союз державних медіа (PSM). Існує 113 організацій, що є членами мовної спілки, у 56 країнах, а також 31 партнер серед країн Азії, Африки, Америки та Австралазії (EBU, 2025). У рамках пісенного конкурсу Євробачення Європейська мовна спілка підтримує та контролює роботу мовника-організатора і є центральною контактною особою для всіх мовників-учасників. Разом зі своїми партнерами EBU централізовано займається всіма питаннями, пов'язаними з брендом, міжнародною маркетинговою діяльністю, управлінням правами, голосуванням, комунікаціями та онлайн-діяльністю (Eurovision.tv, 2025).

Пісенний конкурс Євробачення зазвичай організовується національним суспільним мовником країни, яка перемогла попереднього року. Для приймаючого мовника організація конкурсу включає тісну співпрацю з приймаючим містом, а також передбачає призначення місцевого виконавчого продюсера. Учасники конкурсу – це мовники, які беруть участь у пісенному конкурсі Євробачення в будь-якому році. Список змінюється з року в рік, оскільки деякі мовники можуть дебютувати, залишати конкурс і знову до нього приєднуватися. Зазвичай кількість країн-учасниць налічує близько 40 делегацій. Кожен мовник-учасник повинен призначити Голову делегації – це контактна особа між Європейською

мовною спілкою та делегацією своєї країни. До делегації входять артисти, автори пісень, композитори, бек-вокалісти і супровід артиста (Eurovision.tv, 2025).

Пісенний конкурс Євробачення є некомерційним заходом, який в основному фінансується за рахунок внесків від телерадіомовників-учасників (так званий внесок за участь). Цей внесок різний для кожної країни, базуючись на принципі солідарності, що для країн із багатшою економікою внески більші. Також фінансування надходить від телерадіомовної компанії, яка приймає конкурс, залежно від місцевих обставин та наявних ресурсів. Внесок робить і місто-господар – або фінансово, або «в натуральній формі» (наприклад, покриття витрат на брендуння міста, супутні заходи, безпеку тощо). Ще одне джерело фінансування – це комерційні доходи від спонсорських угод, продажу квитків, телеголосування та мерчандайзингу (Eurovision.tv, 2025).

Євробачення не обмежується музичним змаганням. Пісенний конкурс є платформою для культурного обміну, політичного самовираження та побудови міждержавних зав'язків. Тому, його можна розглянути через призму концепції м'якої сили.

Джозеф Най запропонував поняття «м'якої сили» у 1990 році. У своїй роботі він згадує значення самого слова «сила». Сила – це здатність контролювати інших, змушувати інших робити те, чого вони б не зробили добровільно. Здатність контролювати часто означає володіти ресурсами, тому з точки зору політики, сила передбачає контроль над територією, населенням, природними ресурсами, економіками, військом (Neu, 1990).

Най зазначає, що традиційно сила визначається могутністю у війнах. З часом, географічне розташування країни, її сировина та демографія стали менш важливими факторами впливу, натомість економічне зростання, освіта та технологічний прогрес визначають силу країни. Крім того, сила країни та можливість досягнення її цілей визначається не наявністю у неї ресурсів, а можливістю змінювати поведінку інших.

Най пояснює, що змінювати поведінку інших можливо, якщо налагодити внутрішню політику так, щоб бути привабливими для інших, називаючи це

терміном «co-optivnes». Тобто, якщо держава може зробити свою культуру та ідеологію привабливими, а владу легітимною, то інші будуть більш охочі до співпраці, наслідуватимуть її приклад та поважатимуть, як міжнародного гравця.

Таким чином, для впливу на інших акторів міжнародних відносин, державам не так ефективно захоплювати чийсь території та ресурси, як розвиватись внутрішньо та створювати привабливі політики. У такому випадку, інші країни, маючи приклад успішної держави, ймовірніше повторюватимуть її дії та змінюватимуть свої внутрішні процеси заради співпраці. Отже, «приваблива» країна проявляє свою силу у тому, що може змінювати поведінку інших за власними потребами.

Професор Геун Лі у своїй роботі «A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy» класифікує м'яку силу на 5 категорій. Перша категорія – це м'яка сила, мета якої проектувати мирний та привабливий образ країни на зовнішні чинники, що впливають на її безпеку. Друга – це м'яка сила для мобілізації підтримки з боку інших країн у питаннях міжнародної політики та безпеки. Третя категорія – м'яка сила, що націлена на маніпулювання способом мислення інших держав та їх уподобань. Четверта – м'яка сила для підтримки єдності громадян однієї чи декількох країн. П'ята та остання категорія – м'яка сила, мета якої – покращити рейтинги лідера або підвищити внутрішню підтримку з боку уряду. Автор зазначає, що всі 5 категорій базуються на «м'яких ресурсах» – ідеї, образи, освіта, культура, традиції тощо, і важливо розрізняти м'які ресурси від м'якої сили. Наявність у держави м'яких ресурсів не означає автоматично застосування м'якої сили. Наприклад, наявність привабливої культури не може бути м'якою силою країни, якщо ця приваблива культура не використовується для маніпулювання та зміни поведінки інших акторів (Lee, 2009).

Пісенний конкурс Євробачення, по суті, є платформою, що дозволяє державам застосовувати свої м'які ресурси у цілях м'якої сили. Країни-учасниці не просто показують свої культурні ідеї, символи, традиції на сцені. Вони намагаються показати себе достатньо привабливими, аби отримати голос від населення інших країн. У свою чергу, голосування на пісенному конкурсі

знаходиться у центрі уваги багатьох авторів. Зокрема Спірдейк і Веллекооп, Бланджардо і Баіо, Дерек, Деккер, Кокко та Тінгвалл, Яр досліджують феномен обміну голосами на пісенному конкурсі. Дослідження соціальної сторони Євробачення показують, що на вибір глядачів мають вплив такі чинники як культурна та мовна спорідненість, географічна близькість, тощо. Тому, голосування на пісенному конкурсі є не просто вибором найкращої пісні, але й відображенням ставлення населення країн одна до одної. Результати глядацького голосування є наслідком дружніх стосунків між державами та їх прихильності одна до одної.

Згідно з ліберальною теорією, на відносини країн впливають цінності та інтереси, які поділяють між собою актори. Наприклад, якщо демократія, права людини, економічне співробітництво чи безпека є спільними цінностями країни А та країни Б, то їх стосунки будуть більш дружніми (Moravcsik, 1992).

Отже, якщо ставлення країн одна до одної буде більш прихильним, якщо держави мають спільні цінності та ідеї, а саме ставлення населення держав відображається у голосуванні, то пісенний конкурс Євробачення є платформою, на якій можна спостерігати результативність м'якої сили, яку країни застосовують одна до одної.

Повертаючись до теорії м'яких ресурсів, запропонованої професором Лі, та до досліджень патернів голосування на Євробаченні можна зробити наступний висновок: серед інших чинників, голосування на Євробаченні, тобто відображення ставлення країн одна до одної, є наслідком застосування м'яких ресурсів у рамках пісенного конкурсу. Розгляньмо пісню від представників Чехії, гурту Vesna, «My Sister's Crown». Окрім того, що у контекст пісні лягає спротив українського народу проти російської агресії, сама назва відсилає до українського вінка, що є частиною жіночого національного костюму. Спротив України оспівується у тексті пісні, зокрема у рядках «Моя сестра не піде в куток. Моя сестра не слухатиме тебе. Моя смілива сестра не дозволить тобі зв'язати її» та «Корона моєї сестри. Не знімай її. Ніхто не має на це права. Вона красива і могутня. Вона сама собі королева і вона це доведе». У даній пісні слов'янська ідентичність описується з точки зору

спротиву. Крім того, слова пісні, окрім англійської, написані ще трьома мовами – чеською, українською та болгарською, та відображають три основні слов'янські групи – Західну, Східну та Південну відповідно. Також, що важливо, самі учасниці гурту є з Болгарії, Словаччини, Чехії та Росії. Отже, виконавиці, окрім того, що представили пісню із політичним контекстом, сам виступ та свою участь подали як репрезентацію культури Східної Європи. Таким чином, це робить їх участь у Євробаченні кейсом застосування м'яких ресурсів, з метою відобразити політичну ситуацію та культуру в рамках пісенного конкурсу. З 5-ти категорій, запропонованих процесором Лі, м'яка сила у даному випадку проектує образ України з точки зору її безпеки, мобілізує підтримку з боку країн, які входять до Східного блоку, репрезентованого у виступі, і, відповідно, як маніпулює уподобаннями глядачів, так і залучається підтримкою з їх боку. З точки зору досліджень патернів голосування на Євробаченні, можна зазначити, що репрезентація країн Східної Європи у виступі гурту Vesna має на меті отримати підтримку від громадян цих країн. Глядачі схильні підтримувати тих виконавців, з якими у них є географічна, культурна чи мовна спорідненість. Тому виступ гурту Vesna є прикладом того, як в одному виступі було застосовано різні засоби м'якої сили, що впливають на голосування.

По суті, Євробачення є платформою для застосування країнами м'якої сили одна до одної. Сама м'яка сила, як спосіб впливу, з'являється на пісенному конкурсі завдяки учасникам (як виконавцям, так і суспільним мовникам), чиї дії мають політичний контекст. Якщо дії учасників конкурсу набувають політичного контексту, то можна сказати, що учасники здійснюють політичну діяльність у рамках конкурсу. Дослідники по-різному пояснюють явище «політичної діяльності». Джимі Халлівелл, фанат Євробачення, у своїй статті пише наступне:

«Сам конкурс частково народився з політичної ідеології об'єднати країни Європи після двох світових воєн. Ідея того, що країни конкурують на міжнародному конкурсі сама по собі політична» (Halliwell, 2023).

Таким чином, автор вважає, що участь країн у пісенному конкурсі – це політична дія. Йоргос Хараламбус у своїй роботі на тему політичної культури та

поведінки зазначає, що політична поведінка – це взаємодія залучених акторів – політичних еліт, тобто політичних партій, державних органів, тощо. Тим не менш, політичною поведінкою буде не лише взаємодія еліт з елітами, але й еліт із суспільством. Оскільки партії в демократичних країнах функціонують як органи, що з'єднують населення з політичним процесом, їхні зв'язки з організованими соціальними групами відображають ступінь і спосіб, у який громадяни можуть впливати на політичні рішення (Charalambous, 2023, ст. 21-22). Отже, взаємодія держави з громадянами, що може відобразитись у різний спосіб, називатиметься політичною діяльністю. Фред Надель виділяє три категорії еліт, серед яких «соціальна еліта». Він зазначає, що вплив соціальних еліт є непрямим, і його наслідують та беруть за приклад інші групи суспільства. При цьому, якості до наслідування варіюються від манер та акценту до культурних та спортивних інтересів. Моделлю соціальної еліти може бути одноосібною, якщо її стиль життя наслідують інші (Parry, 2005, ст. 63). Таким чином, якщо країні-учасниці пісенного конкурсу Євробачення, зокрема самому представнику вдається стати прикладом до наслідування, то його можна вважати моделлю соціальної еліти. Отже, учасник Євробачення вступає до акту політичної взаємодії еліт із суспільством, будучи соціальною елітою, а його дії матимуть вплив на залученість громадян до політики.

У цій роботі «політична діяльність» означає дії учасників пісенного конкурсу Євробачення (суспільних мовників та самих виконавців), які мають політичний контекст, а їх мета – вплинути на думку громадськості через артикуляцію політичної позиції. Оскільки учасники пісенного конкурсу є моделлю соціальної еліти, тобто акторами політичної поведінки, їх дії у рамках Євробачення є способом застосування м'якої сили.

1.2. Політична діяльність в межах пісенного конкурсу: концептуалізація поняття культурної дипломатії

Культурна дипломатія є ключовим інструментом м'якої сили, що використовується державами для формування міжнародного іміджу та просування своїх національних інтересів. Євробачення в рамках теорії м'якої сили є прикладом платформи, де політичні меседжі можуть транслюватися через музику, сценічні виступи, офіційні заяви суспільних мовників, інтерв'ю учасників, тощо, а сама трансляція політичних меседжів і є політичною діяльністю.

Попри офіційну аполітичність, пісенний конкурс часто ставав місцем політичних дискурсів та суперечок. Країни використовували свою участь для привернення уваги до національних проблем, міжнародних конфліктів чи зміцнення своєї політичної позиції. Таким чином, вони вели діяльність культурної дипломатії в рамках пісенного конкурсу.

Дослідники культурної дипломатії характеризують певну діяльність як таку, що спрямована на налагодження міждержавних відносин, залучаючи культурні аспекти. Зокрема, Мілтон Каммінгс визначає поняття культурної дипломатії як обмін ідеями, інформацією, мистецтвом та іншими аспектами культури між націями та їх народами з метою сприяння взаєморозумінню. Крім того, він зазначає, що культурна дипломатія може мати односторонній вплив, коли одна нація зосереджує свої зусилля на тому, аби просувати свою мову, пояснювати свою політику та точку зору, або «розповідати свою історію» решті світу (Cumplings, 2003). Таким чином, Євробачення є місцем тієї самої культурної дипломатії, про яку говорить Каммінгс. Пісенний конкурс транслюється у багатьох країнах, країни, що приймають Євробачення, організовують конкурс з урахуванням свого культурного контексту, а учасники можуть зокрема виконувати пісні рідною мовою та оспівувати традиції, історію своєї країни.

Джон Голден у своїй роботі «Influence and attractIon: Culture and the race for soft power in the 21st century» зазначає, що у глобальному середовищі культурні зв'язки задають тон традиційній дипломатії, тому держави намагаються

максимізувати свою м'яку силу. Він визначає наступні сили, які формують діяльність культурних відносин: зовнішньополітичні інтереси, бажання створити позитивний імідж, ідеологія, мова, культурні активи – мистецтво, освіта та індивідуальне самовираження. Голден зазначає, що існує три основні категорії культурної діяльності: фінансована культура (та, що підтримується державою або меценатами, як балет чи театр), комерційна культура (орієнтована на ринок та споживача) та домашня культура (творчість звичайних людей). Ці три сфери впливають на міжнародні відносини та формують культурний обмін між країнами (Holden, 2012). Отже, Євробачення є платформою для усіх трьох основ культурної діяльності, адже кожна країна сама фінансує своїх представників, учасники виконують композиції, орієнтовані на споживача, особливо фанатів пісенного конкурсу по всьому світу, а самі учасники – це звичайні люди, чия творчість виноситься за межі країни, на міжнародний рівень – на міжнародний конкурс.

Також автор наводить приклад Олімпійських ігор та Формули-1, як подій, що надають платформу для демонстрації себе як великих гравців, що організують культурні події та залучають як учасників, так і фанатів-туристів. Таким чином, Євробачення можна вважати політичною ареною, адже важливо не лише хто переможе, але й хто проводитиме наступні змагання та наскільки якісно організованим може бути шоу.

Культурна дипломатія, будучи інструментом м'якої сили, є також видом публічної дипломатії. Ніколас Кулл визначає п'ять елементів публічної дипломатії: слухання, адвокація, культурна дипломатія, програмні обміни та міжнародне мовлення (новини, телепрограми, і т.д.). Він дає наступне визначення культурній дипломатії: культурна дипломатія – це спроба актора впливати на міжнародне середовище шляхом демонстрації своїх культурних надбань та досягнень за кордоном. Він також наводить приклад інституцій, як от Британська Рада, чия діяльність виконує завдання культурної дипломатії (Cull, 2008). Таким чином, участь країн у Євробаченні можна вважати елементом публічної дипломатії, оскільки країни-учасниці демонструють культуру та мову країн за кордоном.

Крім того, Кулл визначає міжнародне мовлення як спробу актора впливати на міжнародне середовище, використовуючи технології радіо, телебачення та Інтернету для взаємодії з іноземною аудиторією (Cull, 2008). У цьому випадку, Євробачення також є платформою для міжнародного мовлення. По-перше, пісенний конкурс транслює не лише виступ учасників, але й відеоролик-представлення та інтерв'ю у прямому ефірі. Учасники можуть використовувати ефірний час для популяризації своєї творчості чи своєї країни, закликати голосувати за їх номер чи підтримувати інших. Наприклад, Україна використовувала трансляцію Євробачення для просування меседжу «Free Azov», додавала у постановку номеру відео фосфорних бомб, тобто привертала увагу глядача не лише до пісні, але й до війни. Крім того, з початку повномасштабного вторгнення в Україну, учасники з інших країн часто з'являлися в ефірі з прапорами України. Таким чином, вони виражали підтримку Україні (що переважно відповідає позиції країни, яку вони представляють), використовуючи трансляцію пісенного конкурсу. По-друге, Євробачення залучає глядачів до голосування. SMS та інтернет голосування є інструментами міжнародного мовлення, як це зазначає Кулл. Отже, голосування на Євробаченні дозволяє країнам взаємодіяти між собою, залучаючи глядачів.

Аналітична організація Demos опублікувала дослідження культурної дипломатії Великої Британії. Автори статті говорять про важливість культурної дипломатії та роль культури у політичних процесах. За їх словами, культура може використовуватись для посилення політичних меседжів, а також побудови неофіційних дипломатичних зв'язків. Так, культура дозволяє вирішувати політичні розбіжності через інтелектуальну і емоційну взаємодію. Автори наводять приклади культурних явищ, такі як виставки, балетні турне, фільмовиробництво, музеї та інше, та показують їх роль у культурній дипломатії (Demos, 2007). Таким чином, участь у пісенному конкурсі Євробачення можна вважати інструментом культурної дипломатії.

Також автори статті зазначають, що не лише лідери країн репрезентують свої держави, і «кожен з нас є дипломатом» (Demos, 2007). Таким чином, можна

вважати, що самі виконавці, які беруть участь у Євробаченні, автоматично стають частиною дипломатичних процесів.

Отже, політична діяльність на пісенному конкурсі Євробачення – це культурна дипломатія. Країни-учасниці траншують свою культуру, суспільно-політичні проблеми, мову та навіть міждержавні зв'язки на пісенному конкурсі. По суті, будь-яка діяльність в рамках конкурсу буде політичною, бо відобразить основні засади культурної дипломатії. Пісні, виступи, голосування, організація конкурсу та навіть походження учасників так чи інакше підлягають під визначення діяльності культурної дипломатії.

Таким чином, у цій роботі культурна дипломатія на Євробаченні визначається як політична діяльність. Взаємодія країн у рамках пісенного конкурсу стосується не лише культурного обміну чи творчості. Країни траншують свої політичні амбіції на Євробаченні шляхом культурної дипломатії. Наприклад, у 2009 році Росія приймала пісенний конкурс – у рік після російсько-грузинської війни. 2009 рік став для Росії ключовим для «відбілювання» іміджу. Приймаючи у себе пісенний конкурс, завданням країни було провести його якнайкраще, щоб зміцнити свої позиції у сфері культури. Крім того, тоді представницею від Росії було обрано українку Анастасію Приходько, що виконала частину пісні українською мовою. Отже, такий приклад культурної дипломатії Росії на Євробаченні вказує на те, що за ним стоять політичні амбіції країни. Зокрема, Росія показує міжнародній арені, учасникам та глядачам Євробачення свою співдружність з Україною, з якою на той момент відбувалися чергові газові конфлікти. Також Росія асимілює українську культуру з російською, оскільки дозволяє бути представленою на міжнародному конкурсі українкою та українською мовою.

Культурну дипломатію в рамках пісенного конкурсу Євробачення можна розглянути через теорію конструктивізму. Сам міжнародний конкурс був заснований на ідеї єдності європейських країн. Як зазначалось раніше, Євробачення є способом застосування м'якої сили у відносинах між країнами, щоб мати можливість впливати одна на одну через привабливі ідеології, а не матеріальні

переваги. Політолог Александр Вендт у своїй роботі «Соціальна теорія міжнародної політики» зазначає, що соціальна складова може впливати на міжнародні відносини різними способами, створюючи спільні ідентичності та інтереси, допомагаючи акторам знаходити спільні рішення проблем, визначаючи очікування щодо поведінки, тощо. На погляд ідеалістів, матеріальні сили є вторинними, проте залежать від дружби чи ворожнечі між країнами, що є функцією спільних ідей (Wendt, 1999, ст. 23-24). Актори, що беруть участь у формуванні міжнародних відносин через соціальну складову, за визначенням Вендта – це держави та їх соціальні структури. Спільний досвід індивідів утворюють уявлення про державу як «особу» або «групове самоврядування» (Wendt, 1999, ст. 218). Тобто, держава як «особа» утворюється через колективну ідентичність, яка, у свою чергу, виражається через національну ідентичність («ми» як група), політичну легітимність (наявність конституції, основоположних цінностей), спільну історію, тощо. Вендт наголошує на важливості «уповноваження» колективних дій через внутрішні структури. Це відбувається шляхом встановлення правил, які визначають повноваження колективу. Автор наводить приклад солдата у війні, щоб пояснити уповноваження колективних дій: якщо солдат вбиває ворога на війні, він не буде відповідальним за свій вчинок, адже він був уповноваженим убити ворога. Таким чином, уповноваження означає, що дії індивідів – колективні (Wendt, 1999, ст. 220-221).

Через призму теорії конструктивізму, яку пропонує Вендт, можна розглянути учасників пісенного конкурсу Євробачення як акторів міжнародних відносин. Країни, що беруть участь у міжнародному конкурсі – це «особи», які мають колективну ідентичність та є уповноваженими до колективної дії. Таким чином, на пісенному конкурсі Євробачення діяльність як індивідів, так і делегацій і суспільних мовників – це колективна діяльність, що репрезентує позицію країни загалом. Таким чином, культурна дипломатія, яку здійснюють країни-учасниці є втіленням колективної дії. Крім того, Євробачення варто розглядати через призму конструктивізму, оскільки пісенний конкурс є платформою, де держави, як «особи», репрезентують свою культуру іншим, діючи колективно. Спільні ідеї,

історія, культура, групове «Я» підкріплюють те, що Вендт називає «ідеєю держави», і виражаються через культурні перформанси якраз таки на Євробаченні.

Також, Вендт підкреслює те, що громадськість, еліти, засоби масової інформації, тощо формують свою поведінку таким чином, щоб зобразити, що їх держава реальна та повинна виступати колективним актором. Вендт пише, що індивіди повинні засвоїти корпоративні норми, через які вони визначають свою ідентичність та інтереси. Якщо немає корпоративної культури, то інші актори ставитимуть під сумнів раціональність співпраці, шукаючи способи ухилитися від взаємодії (Wendt, 1999, ст. 220). Легітимність індивіда залежить від того, чи колективна аудиторія сприйматиме його заяви та дії як такі, що відповідають його ідентичності. У контексті Євробачення, ідентичність, яку держава представляє, корелюватиме з реакцією інших акторів на її дії. Наприклад, якщо Україна колективно формує свою ідентичність через національні цінності, історичний контекст, тощо, а її інші актори сприймають як жертву, то політичні повідомлення від України на пісенному конкурсі трактуються як заклик до солідарності. Щоб ілюструвати, як однаковий метод отримує різну легітимність, бо формується за сприйнятою ідентичністю, можна навести приклад гри слів, що було застосовано Україною у 2007 році та Грузією у 2009 році. Пісня Верки Сердючки «Dancing Lasha Tumbai» від України та пісня Stephane & 3G «We don't wanna put in» від Грузії однаково обговорювались у російських ЗМІ як «антиросійські». Усе тому, що у тексті пісні від України фраза «Lasha Tumbai» нагадувала «Russia Goodbye» («бувай, росія»), а у грузинській пісні фраза «We don't wanna put in» нібито була альянсом на путіна. Тим не менш, Україна посіла друге місце, тоді коли Грузію звинуватили у політичному тексті, що заборонено правилами конкурсу. Крім того, у 2019 році співачка Джамала представляла Україну з піснею «1944», у якій розповідала про депортацію кримських татар, і також була звинувачена у наявності політичного контексту пісні. Проте Європейська мовна спілка визнала пісню виконавиці як таку, що не є політичною, і допустила Україну до конкурсу без вимоги змінити текст. Таким чином, сформована ідентичність України (зокрема як жертви російської агресії) була сприйнята міжнародною спільнотою та

консолідувала підтримку. Аудиторія та суспільні мовники, у даному прикладі України, вважають, що країна законно висловлює свою ідентичність, тому її політичне послання було прийнято.

1.3. Кейс-стаді як метод дослідження політичної діяльності на пісенному конкурсі

Для дослідження політичної діяльності на пісенному конкурсі використано метод кейс-стаді. Метод кейс-стаді передбачає систематичний збір достатньої кількості інформації про певних людей, групи, соціальні обставини чи події, щоб зрозуміти, як вони функціонують (Berg, 2001, ст. 225). Згідно з Рожакегі, кейс-стаді – це метод дослідження, що особливо підходить для розвитку, розширення та поглиблення розуміння і знань про аспекти реального світу (Rozsahegyi, 2019, ст. 124). По суті, кейс-стаді дозволяє розглянути окремі випадки, аналіз яких розкриває та деталізує основну тему дослідження. Кейс-стаді використовують для дослідження індивідів, групи індивідів, спільноти, соціальної групи, організацій, подій, ролей, відносин (Ndamе, 2023, ст.68).

У даному дослідженні буде використано описовий підхід кейс-стаді, де теоретичне рамкування дослідницького питання передує емпіричному аналізу (Berg, 2001, ст. 230). На відміну від дослідницького типу кейс-стаді, коли дослідження починаються без чітко сформульованого питання, це дослідження ґрунтується на визначеній теорії – а саме, конструктивістській теорії міжнародних відносин Александра Вендта. Мета полягає в тому, щоб описати та пояснити, як політична діяльність на пісенному конкурсі Євробачення формується соціальним конструюванням державної ідентичності.

Соціальний науковець Роберт Інґс рекомендує п'ять складових елементів при створенні планів дослідження методом кейс-стаді: дослідницьке питання, теоретична структура, визначення одиниць аналізу, логічний зв'язок даних із теорією та критерії інтерпретації результатів (цитовано у Berg, 2001, ст. 230). Таким

чином, у даній роботі дослідницьке питання звучить наступним чином: як країни-учасниці Євробачення використовують пісенний конкурс як платформу для артикуляції своїх політичних ідей та позицій. Для теоретичної структури, як зазначалось вище, взято теорію конструктивізму Вендта, а також пісенний конкурс розглядається через призму теорії м'якої сили Ная. Дані, що розглядаються у дослідженні – це ті випадки участі країн у пісенному конкурсі, коли прослідковується політична діяльність з боку учасників. Отже, дослідження базується на концепції про державу як корпоративного актора, чия поведінка зумовлена спільними ідеями та суспільними переконаннями, колективною пам'яттю та легітимністю ідентичності. Вендт стверджує, що держави діють не лише на основі матеріальних інтересів, але й відповідно до соціально сконструйованих ідентичностей. Ця рамка дозволяє аналізувати Євробачення не просто як культурну подію, а як місце символічної взаємодії та боротьби за норми, де політична діяльність може бути прийнята або відкинута залежно від того, як країни-учасниці позиціонуються в ширших наративах міжнародного порядку. Одиниці аналізу – конкретні події на Євробаченні у 2009, 2017, 2019, 2022 та 2024 роках. Кейси відібрані за критерієм відповідності дослідницькому питанню та їх ролі в політичних суперечках щодо державної ідентичності. Кейси політичної діяльності країн-учасниць досліджуються не лише з точки зору дій самих учасників, але й з акцентом на офіційні рішення та заяви Європейської мовної спілки та національних мовників інших учасників, реакції в національних та міжнародних ЗМІ та суспільний дискурс (як от петиції від глядачів чи особисті коментарі учасників). Ці джерела використовуються для оцінки того, як політичні дії країн були сформовані, сприйняті та легітимізоване (або ні) міжнародною спільнотою.

Також, у даному дослідженні вибірка є теоретичною. Алан Бріман стверджує, що логіка якісного дослідження теоретична, а не статистична (цитовано у Silverman, 2014). Коли ми вивчаємо конкретні випадки у рамках якісного дослідження, ми не намагаємось зробити статистичні випадки. Натомість, якісні дослідження дозволяють зрозуміти, як ці конкретні випадки підтверджують чи

змінюють, розширюють теоретичну ідею. Мета таких досліджень полягає у пошуку закономірності та зв'язків, що можуть застосовуватись до ширших теоретичних концепцій. Деніел Мейсон зазначає, що дослідник формує вибірку навмисно, щоб відповісти на дослідницьке питання. Теоретична вибірка – це теоретично значуща вибірка, що обирається не за статистичними правилами, а за здатністю розкрити важливі аспекти певної теорії (цитовано у Silverman, 2014, ст. 108).

Таким чином, у даному дослідженні політичної діяльності на пісенному конкурсі Євробачення використання кейс-стаді описового типу з теоретичною вибіркою дозволяє провести поглиблене, теоретично обгрунтоване порівняння того, як сприймаються політичні заяви залежно від сприйняття задіяного актора міжнародною спільнотою.

РОЗДІЛ 2. ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІСЕННОМУ КОНКУРСІ

2.1. Правила участі та проведення пісенного конкурсу Євробачення

Як зазначалось раніше, пісенний конкурс Євробачення – це щорічний міжнародний конкурс пісні, у якому беруть участь суспільні мовники різних країн, що входять до EBU. Максимальна кількість мовників, що можуть взяти участь у конкурсі – 44, а до фіналу можуть потрапити максимум 26 країн. Тим не менш, деякі країни потрапляють до фіналу без попереднього змагання у півфіналі – це країна-організатор та 5 країн, що роблять найбільший фінансовий внесок у конкурс (Франція, Німеччина, Іспанія, Італія та Сполучене Королівство), так звана «Велика п'ятірка» (Eurovision.tv, 2025).

Мовники, що беруть участь у пісенному конкурсі, обирають своїх представників у різний спосіб, наприклад національне голосування чи закритий відбір. Композиція (її текст та музика) повинні бути оригінальними, раніше не випущеними чи виконаними публічно. Якщо пісня була почута публікою раніше, виконавчий директор Євробачення оцінює, чи публікація пісні надасть їй перевагу відповідно до інших пісень учасників. Відповідно до оцінки, пісня може бути заборонена до виконання учасником на пісенному конкурсі. Максимальна тривалість пісні становить 3 хвилини. Кожен суспільний мовник може вирішити самостійно, якою мовою виконуватиметься пісня. Група учасників може складатися максимум із шести виконавців. Жоден учасник не може змагатися за більш ніж одну країну в конкретний рік (Eurovision Song Contest, 2025).

Конкурс складається з двох півфіналів та фіналу. Підсумки пісенного конкурсу визначає журі, що складається з професіоналів музичної індустрії, та глядачі. При цьому, заборонено голосувати за представника своєї країни. Система голосування різнилась з часом. Так, вперше телеголосування відбулось у 1997 році. Відтоді голосування відбулося або лише шляхом телеголосування, або на половину з голосуванням журі. У другому випадку, бали від глядачів та журі об'єднувались в одну оцінку. З 2016 року бали, що віддали глядачі, почали відокремлювати від

балів журі (Eurovisionworld, 2023). Відтоді країни отримують кількість балів, що за них віддали глядачі, та окрему оцінку від журі. Система голосування однакова у півфіналі та у фіналі. Проте, півфінал поділено на 2 дні проведення, і, відповідно, існує Перший Півфінал та Другий Півфінал. У півфіналах можуть голосувати лише ті країни, що беруть участь у конкретному півфіналі. Тобто, у Першому Півфіналі балами обмінюються країни, що виступають у Першому Півфіналі і вони не можуть голосувати за учасників Другого Півфіналу. У Фіналі голосують одна за одну усі країни, що потрапили до цього етапу конкурсу. Проте, у 2023 році було введено практику голосування країнами, що не беруть участь – «Rest of the World», які можуть голосувати і у півфіналах, і у фіналі (Eurovision.tv, 2023). При голосуванні, до розгляду беруться лише 10 пісень, що набрали найбільшу кількість балів. Бали нараховуються наступним чином: країни віддають іншим учасникам 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 і 12 балів, при тому, що 9 та 11 балів відсутні. Країна, що отримала найбільшу кількість глядацьких голосів отримує 12 балів. Країна, що була другою по кількості голосів отримує 10 балів. Так і решта балів розподіляються відповідно до кількості голосів. Телеголосування відбувається через SMS або онлайн, через офіційний додаток. Щодо голосування журі, то журі, призначені суспільними мовниками країн-учасниць, голосують у півфіналах за ті країни, що беруть участь у конкретному півфіналі. Проте, журі 6 країн, чії місця гарантовані у фіналі, також голосують за півфіналістів. У фіналі голосують журі з усіх країн-учасниць, навіть якщо країна не потрапила до фіналу. Журі формують список пісень від тої, що сподобалась найбільше до тої, о сподобалась найменше. Проте, до розгляду беруть топ-10 пісень. 12 балів отримує пісня, за яку проголосувала найбільша кількість журі (тобто, яка найчастіше була першою у списках), і так далі. Перемогу на Євробаченні отримує та країна, що сумарно набрала найбільшу кількість балів (European Broadcasting Union, 2025).

Крім того, у правилах Євробачення прописано, що пісенний конкурс – це неполітична подія. Усі мовники, учасники та ведучі несуть відповідальність за те, щоб було вжито необхідних заходів у делегаціях та командах для захисту інтересів та цінностей пісенного конкурсу, спрямованих на те, що Євробачення не буде

політизованим та використаним як інструмент політизації, а його репутацію не буде піддано загрозі (European Broadcasting Union, 2025).

2.2. Політична діяльність України та Росії на пісенному конкурсі (Євробачення 2016, 2017 та 2022 років)

Україна та Росія є майже постійними учасниками пісенного конкурсу Євробачення. Так, Україна дебютувала у 2003 році і з того часу брала участь у Євробачення 19 разів. Росія була учасницею Євробачення 23 рази, дебютувавши у 1994 році. Попри аполітичність конкурсу, країни часто були епіцентром політичних дискурсів у рамках конкурсу. До розгляду варто взяти кейси 2016, 2017 та 2022 років, адже вони репрезентують міждержавні відносини України та Росії, що були артикульовані на конкурсі.

У 2016 році на пісенному конкурсі Євробачення Україну представляє Джамала з піснею «1944». У текст пісні покладено історію кримських татар та їх депортації з Криму у 1944 році. У контексті російсько-української війни пісня була й про анексію Криму росією у 2014 році. Росія зверталась до Європейської мовної спілки, наголошуючи на політичності тексту пісня Джамали, сподіваючись, що пісню не допустять до конкурсу. Пісню «1944» було допущено до конкурсу та не було визнано політичною, обгрунтовуючи це тим, що в текст пісні закладено історичні події (Radio Free Europe, 2016). Тим не менш, не просто участь, а й сама перемога Джамали на пісенному конкурсі стала символічною для України. Джамала винесла на дискурс міжнародної арени питання депортації кримських татар та анексії Криму, а також, будучи кримською татаркою, питання культурної різноманітності України.

У 2017 році Україна приймала Євробачення. Росія, спершу бойкотуючи проведення конкурсу у Києві, зрештою подала свою заявку на участь. Проте, Служба Безпеки України здобула документи, які підтверджують виступи Самойлової у Криму у 2015 році, куди вона заїжджала через територію Росії (Центр

громадянських свобод, 2017). Це стало приводом для того, щоб заборонити виконавиці в'їзд до України на 3 роки. Таким чином, росіянка не могла б потрапити до України, щоб взяти участь у пісенному конкурсі. Європейська мовна спілка запропонувала вирішення проблеми: Самойлова могла б виступити дистанційно, через онлайн трансляцію. Проте, Росія, обурена забороною в'їзду своєї представниці до України, відмовилась від участі у Євробаченні 2017 року (Eurovisionworld, 2017). Крім того, Самойлова є людиною з інвалідністю, що використовує колісне крісло. Це стало приводом до звинувачення України у нехтуванні цінностями пісенного конкурсу, оскільки темою Євробачення у 2017 році була «Celebrate Diversity» («Святкуймо різноманітність»).

У 2022 році, повномасштабного вторгнення Росії в Україну, Європейська мовна спілка, попри аполітичність конкурсу, заборонила Росії брати участь у пісенному конкурсі Євробачення (BBC, 2022). Попри це, EBU, до заяви про відсторонення Росії від конкурсу, заявила, що Росія зможе взяти участь, оскільки Євробачення не є політичною подією. Тим не менш, Росію відсторонили від участі у Лізі Чемпіонів, скасували проведення Гран прі Формули 1 у Сочі, а деякі учасники Євробачення заявили, що не братимуть участь у пісенному конкурсі, якщо там буде Росія. Рішення відсторонити Росію від культурних подій з боку міжнародної спільноти вплинуло на EBU, і Спілка заборонила Росії брати участь у конкурсі, оскільки участь російського виконавця «може зашкодити репутації» Євробачення (European Broadcasting Union, 2022).

Також, 2022 рік відзначився ще однією політичною дією з боку України. У той рік Україну представляв гурт Kalush Orchestra. Після свого виступу соліст гурту прямо на сцені у прямому ефірі закликав глядачів допомогти захисникам Азовсталі: «Я прошу кожного з вас, будь ласка, допоможіть українському Маріуполю, допоможіть Азовсталі прямо зараз!». Правила пісенного конкурсу Євробачення забороняють будь-які політичні висловлювання. Тим не менш, Європейська мовна спілка не дискваліфікувала учасників, назвавши підтримку українського народу гуманітарною дією, а не політичною (Deadline, 2022).

2.3. Національний відбір як політичний інструмент (Нацвідбір 2019 та 2022 років)

Український національний відбір на пісенний конкурс Євробачення також ставав центром дискурсу серед міжнародної спільноти. Зокрема, українські нацвідбори 2019 та 2022 років стали прикладом демонстрації політичної дії у рамках Євробачення, оскільки відображають певні суспільно-політичні процеси в країні.

Так, нацвідбір у 2019 році підняв питання національної безпеки. Виконавиця MARUV, що здобула тоді перемогу, підтримувала зв'язки з Росією, зокрема виступала на території Росії після початку російської агресії в Україні. Згодом, співачка не підписала договір з Національною суспільною телерадіокомпанією України, у якому заборонялися виступи на території Росії (BBC News Україна, 2019). Попри суспільну критику та заклики не допустити MARUV до конкурсу, виконавицю підтримали інші учасники нацвідбору і відмовилися представляти Україну замість неї. Таким чином, Україна вперше в історії відмовилась від участі у пісенному конкурсі через політичні неузгодженості з обраним представником.

Крім того, у 2019 році у нацвідборі брав участь дует Анна Магія, учасниці якого з Криму. Попри це, їх батьки на той час працювали у державних органах окупованого Росією Криму. Крім того, дівчата не змогли однозначно відповісти на питання кому належить Крим, назвавши його «своїм» (BBC News Україна, 2019). Це також викликало реакцію українського суспільства, оскільки така позиція учасниць, яку вони висловлювали публічно на інтерв'ю, загрожує національній безпеці України. Учасниці були допущені до участі у нацвідборі, який, зрештою, і став місцем зародження дискусії щодо позиції дівчат. Цей випадок з українського нацвідбору також згадувався у іноземних медіа як ілюстрація нерідкісних випадків зв'язку українських виконавців з Росією.

Національний відбір 2022 року проходив під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Тоді перемогу здобула співачка Аліна Паш. Проте, виконавиця надала недостовірну інформацію стосовно своєї поїздки до Криму у

2015 році, куди вона нібито в'їжджала через український пункт пропуску. Держприкордонслужба заперечила цю інформацію (BBC News Україна, 2022). Виконавицю було дискваліфіковано через подання недостовірної інформації. Тим не менш, у дискурс ситуація потрапила саме з точки зору поїздки виконавиці у Крим. Таким чином, це стало прецедентом до чергового обговорення питань з національної безпеки, піднятих на пісенному конкурсі.

2.4. Участь Грузії (Євробачення 2009 року) та Ізраїлю (Євробачення 2024 року) у пісенному конкурсі

Ставлення Європейської мовної спілки та міжнародної спільноти до участі конфліктних сторін дещо різнилось у контексті учасників пісенного конкурсу, залучених до конфліктів. Так, прикладами, коли учасники Євробачення використовували конкурс для артикуляції своїх політичних позицій, але реакція міжнародної спільноти була відмінною від реакції на «діалог» України та Росії в рамках конкурсу, можна навести участь Грузії у 2009 році та Ізраїлю у 2024 році. Ці приклади важливо розглянути для порівняння з схожими випадками, які траплялись з Україною на конкурсі. Вони ілюструють, як саморепрезентація країни впливає на сприйняття її дій міжнародною спільнотою. Аспект різного ставлення міжнародної спільноти до випадків політичної діяльності учасників підкреслює різну легітимність держав як індивідів. Якщо посил заяв та дій країни-учасниці не відповідає її ідентичності, то міжнародна спільнота не прийме його.

2009 рік став першим за історію Євробачення, коли було застосовано правило заборони політизованих пісень. Також, 2009 рік – це рік російської війни у Грузії та рік, коли Росія приймала Євробачення у Москві. Обидва фактори є важливими в контексті політичної діяльності на пісенному конкурсі. Декілька місяців після перемоги у 2008 році на Євробачення, росія вторглась у Грузію. Проте, міжнародна особливо спільнота не відреагувала на конфлікт. Пітер Діккінсон з цього приводу

писав, що росія зазнала деяких негативних наслідків, і Європа закликала Москву до припинення вогню, що насправді відповідало інтересам Москви (Dickinson, 2021). Таким чином, попри війну в Грузії, Росія не набула статусу агресора, а Грузія – статусу жертви.

Грузія подала свою заявку на участь у конкурсі із піснею «We Don't Wanna Put In» від гурту Stephane & 3G. Назва пісні набула політичного значення саме через контекст вторгнення росії до Грузії у серпні 2008 року. Грузія першопочатково зробила заяву із закликом бойкоту проведення Євробачення 2009 року в Росії, проте згодом все ж провела національний відбір та обрала представника для участі. Проте, Європейська мовна спілка відхилила заявку Грузії через надмірну політичність. Політичним у цій диско-пісні була фраза, що і є назвою твору – «we don't wanna put in». За звучанням, вона є нібито алегорією на Путіна – «we don't want a putin». Попри те, що текст пісні не несе політичного змісту, якраз таки через контекст російсько-грузинської війни пісня була сприйнята як політична (Gillispie, 2016). EBU заборонила Грузії брати участь з піснею «We Don't Wanna Put In» та запропонувала змінити текст або пісню. Проте, Грузинська мовна спілка заперечувала політичність тексту, відмовилась змінювати пісню та, зрештою, відмовилась від участі. Цей випадок став прецедентом політичного протесту проти російського авторитаризму.

Для росії Євробачення у 2009 році відіграло важливу роль. Через напружені стосунки з Європейським Союзом, газові війни з Україною та, власне, війну в Грузії репутація росії не була найкращою. Тим не менш, така культурна подія як Євробачення стала можливістю показати країну з боку культури, відокремленої від геополітики. Євробачення у Москві не могло містити прецедентів, що діяли б проти Росії, тому в конфлікті з Грузією та їх піснею для росії було важливо отримати перевагу. У даному випадку, політична діяльність росії на Євробаченні 2009 полягає у залученості до ситуації з піснею від Грузії та «перемогою» у конфлікті, що визнав «We Don't Wanna Put In» політичною піснею, що висловлює антипутінську позицію.

Щодо участі Ізраїлю у пісенному конкурсі Євробачення, то після атаки ХАМАСу на Ізраїль 7 жовтня 2023 року спільнота суспільних мовників пісенного конкурсу розділилась позиціями щодо участі країни у тогорічному Євробаченні. Ізраїль подав свою заявку. Тим не менш, про-палестинська спільнота негативно відреагувала на допуск країни до конкурсу. Крім того, представницею Ізраїлю була Еден Голан – ізраїльська співачка, що частину свого життя прожила у Росії та відвідувала окупований Росією Крим (NV, 2024). Європейська мовна спілка, попри протести навколо участі Ізраїлю у пісенному конкурсі Євробачення, все ж допустила країну до участі, заявивши, що не допустити Кан (ізраїльський суспільний мовник) до участі було б політичним рішенням (BBC News, 2024).

РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІСЕННОМУ КОНКУРСІ ТА РЕАКЦІЯ НА НИХ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ

3.1. Інструменти ведення політичної діяльності на Євробаченні учасниками пісенного конкурсу

Розглянувши кейси, коли учасники використовували пісенний конкурс Євробачення як платформу для політичної діяльності, можна виділити інструменти, які застосовували учасники для артикуляції своїх меседжів.

Так, якщо детальніше розглянути виступ Джамали на Євробаченні 2016 року з піснею «1944» про кримських татар, можна визначити елементи, які зіграли важливу роль для донесення політичного меседжу, закладеного у виступ. По-перше, як зазначалось раніше, Джамала наголошувала на історичному контексті пісні, що, зрештою, дозволило уникнути заборони до виконання пісні через політичних контекст. Тим не менш, Джамала зазначила, що її пісня, звісно, стосується анексії Росією Криму у 2014 році (The Guardian, 2016). У тексті пісні співачка доволі очевидно звертається не лише до подій у 1944 році, але й до подій 2014 року: «When strangers are coming. They come to your house. They kill you all and say «We're not guilty. Not guilty». Крім того, в одному з інтерв'ю Джамала розповіла, що «не може просто співати гарну пісні і забути все», коли її дідусь знаходиться в окупованому Криму (The Guardian, 2016). Таким чином, попри історичний конкурс пісні, виконавиці вдалось підняти тему окупації Криму у 2014 році.

Крім того, сам номер Джамали містив у собі елементи, що привернули до себе глядача та слухача. Виконавиця співала приспів пісні кримськотатарською. Ідеєю Євробачення першопочатково було об'єднати країни після Другої Світової за допомогою культури. Англійська мова є домінантною серед усіх, що використовують учасники для виконання своїх пісень. Тим не менш, Євробачення також є платформою для представлення країнами своєї культури та історії (Pilkington, 2018). Таким чином, кримськотатарська мова у пісні Джамали «1944» представила Україну як країну, частина культури якої належить кримським татарам. Також, під час виступу було використано символічні візуальні

зображення. За спиною виконавиці на початку пісні з'являється тунель світла у формі візерунку дерева, що проростає. У другому куплеті навколо співачки «розпадається світ» і вона опиняється на шматочку землі, оточеному тюремною кліткою. На кульмінаційному моєнті пісні дерево знову «проростає» за спиною виконавиці (Front Pictures, 2016). У таких візуальних ефектах співачка комунікує історію, закладену у пісню – її життя руйнують «незнайомці», що «приходять і вбивають». Таким чином, не лише сам факт виконання пісні про історію кримських татар, але й використання кримськотатарської мови та візуальних ефектів зіграли роль у тому, в який спосіб виконавиця проактикувала політичну позицію.

Кейс участі Росії у Євробаченні 2017 року відображає зовсім інші інструменти політичної діяльності. З боку України, для відсторонення країни-агресорки від конкурсу було використано спосіб, що не потребував апелювання до правил конкурсу. Пісня Росії не була політичною, наприклад, а сама учасниця не порушувала жодних правил конкурсу, щоб оскаржити її участь. Тим не менш, Україні звернулася до власних законів щодо національної безпеки. Так, стаття 204-2 КУпАП забороняє в'їзд до тимчасово окупованого Криму через територію Росії (Верховна Рада України, 2025). Оскільки Юлія Самойлова, представниця Росії, відвідувала Крим у 2015 році, куди потрапила через російських пункт пропуску, і таким чином порушила закон України, їй було заборонено в'їзд до України. Відповідь Росії також має політичний підтекст, адже країна відмовилась виступати онлайн, що було запропоновано Європейською мовною спілкою. Згода із такою пропозицією означала б для Росії визнання не лише законів України, але й окупації Криму, адже стаття 204-2 КУпАП саме про правила в'їзду на територію тимчасово окупованого півострову. Російський «Перший канал» сказав, що така пропозиція ЕВУ заперечує суть події. Речник Кремля Дмитрій Песков зазначив, що авторитет пісенного конкурсу підривається, «коли йдеться про такого важливого учасника з таким великим населенням, як Російська Федерація», а рішення України є несправедливим. МЗС Росії з приводу заборони Самойловій виступати в Києві назвали владу України «режимом, враженим русофобською параноєю» (Радіо Свобода, 2017). Тим не менш, Російська делегація згодом повідомила, що

Самойлова не зможе взяти участь у Євробаченні через інший виступ у дні конкурсу. Крім того, той факт, що Самойлова пересувається на колісному кріслі відіграв роль у контексті реакції міжнародної спільноти, адже, як зазначалось раніше, темою пісенного конкурсу Євробачення 2017 була «Celebrate diversity». У даному випадку, рішення України про заборону в'їзду Самойловій викликало критику зокрема через нехтування цінностями пісенного конкурсу з боку України.

Кейс Євробачення 2022 року містить в собі не лише інструмент публічного протесту проти участі Росії у конкурсі, але й закликами українського гурту-представника до підтримки України та акти підтримки як з боку інших учасників, так і глядачів. Гурт Kalush Orchestra, як зазначалось раніше, після свого виступу прямо на сцені у прямому ефірі закликали допомогти захисникам Азовсталі. Після цього серед європейських країн кількість Гугл запитів «Маріуполь» та «Азовсталь» значно зросли (Svoi.global, 2022). Інші учасники пісенного конкурсу висловлювали свою підтримку Україні різними способами. Так, учасники Латвії підняли прапор України у півфіналі, під час оголошення результатів з українськими прапорцями були представники Латвії та Ісландії, під час виступу на руці представниці Ісландії був український прапор, деякі учасники одягали символічну панамку з образу соліста гурту Kalush Orchestra під час своїх інтерв'ю, учасниця з Литви під час пресконференції закликала не забувати за війну в Україні та донатити, представник Ізраїлю ще перед конкурсом заявив, що Україна повинна перемогти як на Євробаченні, так і у війні з Росією, на бірюзовому хіднику (доріжка, по якій учасники проходять на церемонії відкриття конкурсу) представники Ісландії, Нідерландів, Італії, Швеції, Греції, Іспанії, Швейцарії у своїх інтерв'ю висловили підтримку Україні (Суспільне, 2022). Таким чином, учасники висловлювали свою позицію щодо російсько-української війни, використовуючи пісенний конкурс Євробачення як платформу.

Українські національні відбори 2019 та 2022 років привернули увагу міжнародної спільноти до суспільно-політичних питань за допомогою апеляції до внутрішніх законів щодо національної безпеки. Заборона виконавицям MARUV та Аліні Паш представляти Україну на Євробаченні стосувалась саме внутрішніх

законів України щодо в'їзду на тимчасово окупований Крим. Таким чином, публічно висловлюючи причини відсторонення учасниць від конкурсу, Україна вкотре наголошує на анексії Росією Криму і виносить питання на міжнародний дискурс.

Варто також проаналізувати один із вищезгаданих прикладів, який не знаходиться у фокусі даного дослідження, а саме кейс Грузії у Євробаченні 2009 року. По політична діяльність, яку здійснила країна у рамках пісенного конкурсу стосувалась російсько-грузинської війни. Як зазначалось раніше, пісню було дискваліфіковано через політичний текст, а саме співзвучність назви пісні «We don't wanna put in» з фразою «we don't want a Putin». Крім того, у приспіві є наступні слова: «We Don't Wanna Put In the negative move. It's killin' the groove. Imma try to shoot in some disco tonight» (Ми не хочемо псувати настрій. Це вбиває весь драйв. Я намагаюся запалити на дискотечі сьогодні). Фраза «Imma try to shoot in» також звучить як «Imma try to shoot him», де «him» (його) в даному контексті стосується Путіна. Текст пісні та хореографія загалом апелюють до російської пропаганди та війни, та навіть закликає до європеїзації Грузії. У даному випадку, представники Грузії використали текст та хореографію як інструменти опору, вираженого через творчість (Gillispie, 2024). Крім того, важливо зазначити, що цю пісню виконавці підготували для Євробачення 2009 року, що тоді проходило у Москві. Також, попри те, що грузинський суспільний мовник відкидав звинувачення у політизації тексту пісні, самі виконавці, гурт Stephane & 3G, заявили, що їх пісня є протестом проти політики Росії (УНІАН, 2009).

Кейс Ізраїлю на Євробаченні 2024 наповнений не так діями самого ізраїльського суспільного мовника чи виконавця-представника, як реакцією міжнародної спільноти. Деякі суспільні мовники використали факт членства у EBU та участі у пісенному конкурсі як спосіб висловити свою позицію з приводу бойкотування участі Ізраїлю у Євробаченні 2024.

3.2. Реакція міжнародної спільноти на інструменти політичної діяльності на Євробаченні

Те, який вплив та значення мала політична діяльність учасників пісенного конкурсу Євробачення можна прослідкувати у реакції міжнародної спільноти, що виражається у офіційних заявах суспільних мовників та медіа-статтях.

Стосовно кейсу Євробачення 2016 та виступу Джамали з піснею «1944» суспільні мовники інших учасників не робили заяв. Тим не менш, медіа обговорювали політизованість виступу України на конкурсі того року. Так, The Guardian написав, що пісня «1944» має політичний контекст та критикує російську анексію Криму у 2014 році, а тому резонує багатьом глядачам (The Guardian, 2016). CNN написали, що багато слухачів побачили в пісні докір російському президенту Путіну за його військове вторгнення в Україну у 2014 році, зазначивши, що перемога Джамали – це наслідок політики (CNN, 2014). У своїй іншій статті, CNN назвали пісню «1944» «анти-російською» (CNN, 2016). Deutsche Welle висвітлили голосування на Євробачення 2016 року після заяв Росії з проханням переглянути бали, оскільки росіяни назвали «політикою» той факт, що Росія лідирувала за глядацькими балами, а після оголошення балів журі – спустилися нижче в рейтингу. Так, німецьке видання пише, що глядачі Росії та України віддали одна одній 12 та 10 балів відповідно, в той час як журі обох країн не дали жодних балів (DW, 2016). Таким чином, офіційних заяв від суспільних мовників інших учасників пісенного конкурсу стосовно політичного контексту пісні Джамали не було, проте медіа активно поширювали тему «політичної» пісні від України.

Євробачення 2017 року, а саме відмова Росії від участі у конкурсі через заборону в'їзду російській представниці Юлії Самойловій до України, викликала обговорення як медіа, так і серед членів EBU. Так, директор Генасамблеї санмаринського мовника відреагував на заборону в'їзду Самойловій, заявивши, що така поведінка є «неприйнятною», оскільки інші суспільні мовники є байдужими до змови і провокації щодо російської учасниці, а конкурс у такому випадку повинен відбуватись на «нейтральній території» (Eurovoix, 2017). Керівниця

одного з відділів данської телерадіокомпанії заявила, що Євробачення 2017 року стало «політичним полем бою», проте вона була задоволена, що EBU намагались вирішити ситуацію із забороною, яку наклала Україна, та уможливити виступ російської учасниці (Eurovoix, 2017). Голова німецької телерадіокомпанії заявив, що ситуація між Росією та Україною є критичною, проте винні як російський мовник, так і українська влада, а розв'язання проблеми залежить від «доброї волі» обох сторін (Eurovoix, 2017). Сербський суспільний мовник заявив, що вони шкодуть, що така ситуація сталась, і вважають, що Євробачення має бути місцем єдності народів, а не розділення. Також, у своїй заяві вони згадали про схожий «важкий» період, коли їх виключили з Європейської мовної спілки у 1992-2004 роках через політичні причини (RTS, 2014).

Медіа висвітлювали різні аспекти ситуації, що склалась навколо участі Росії у Євробаченні 2017 року. Так, The Independent, окрім того, що зазначили про анексію Росією Криму, писали про реакцію Європейської мовної спілки, що була «глибоко розчарована» рішенням України. У статті зазначається, що організатори Євробачення «рішуче засудили» рішення української влади, заявивши, що це «повністю підриває цілісність і неполітичний характер пісенного конкурсу та його місію об'єднувати всі нації у дружньому змаганні» (The Independent, 2017). The Guardian зазначили, що суперечка між Україною і Росією є лише крайнім випадком у давній традиції політичних жестів на конкурсі (The Guardian, 2017). The Moscow Times висвітлили ситуацію з точки зору засудження Європейською мовною спілкою дій України, «після такої ж критики» переможного виступу України у Швеції з піснею про сталінську депортацію кримських татар (The Moscow Times, 2017). У своїй іншій статті про Самойлову, The Guardian написали, що Євробачення другий рік поспіль потерпає від контроверсій навколо Криму, адже попереднього року у конкурсі перемогла кримська татарка, принісши Україні перемогу (The Guardian, 2017). Deutsche Welle з посиланням на EBU зазначили, що Україна, з прийняттям рішення заборонити в'їзд Самойловій, поставила під загрозу свою участь у конкурсі, адже правила конкурсу забороняють політичні жести. Тим не менш, у статті зазначається, що східноєвропейські держави розглядають конкурс

як місце вираження національної гордості, тож коли Україна перемогла з піснею «1944» – це широко інтерпретуватися як навмисна критика Росії (DW, 2017). Росія, у свою чергу, випустила публічну заяву щодо ситуації навколо своєї учасниці: заборона України – абсолютно необґрунтована, і Україна намагається політизувати конкурс, а пропозиція від EBU з дистанційною участю є неприйнятним та дискримінаційним. Тому, Перший канал відмовився транслювати Євробачення того року (Eurovisionworld, 2017). Крім того, варто зазначити, що деякі статті називають війну в Україні та питання анексованого Криму «конфліктом», «суперечкою» чи «напруженими відносинами», проте деякі навіть посилаються на інформацію про вбитих Росією українців з початку 2014 року. Також, переважна більшість видань зазначають, що Юлія Самойлова використовує колісне крісло, що, як зазначалось раніше, є важливим у контексті тематики конкурсу.

Євробачення 2022 року, а саме відсторонення Росії від конкурсу, отримало переважно підтримку з боку суспільних мовників та медіа. Так, данський мовник заявив, що участь Росії у Євробачення є несумісною з цінностями пісенного конкурсу (ESCUnited, 2022). Суспільні мовники Швеції, Ісландії, Литви та Норвегії також закликали EBU відсторонити Росію від конкурсу, а мовники Нідерландів, Польщі та України додатково закликали EBU виключити Росію зі спілки. Естонський та фінський мовники заявили, що не братимуть участь у Євробаченні, якщо Росію допустять до конкурсу. Представники Латвії на конкурсі заявили, що «Євробачення – це про мир, розваги та любов. Це абсолютно суперечить політиці, яку проводить Російська Федерація. Неправильно відправляти артиста до однієї країни-члена Європейської мовної спілки, в той час як армія розгортається в іншій» (Eurovoix, 2022).

Щодо медіа, то The Guardian назвав відсторонення Росії від конкурсу «цінностями демократії» (The Guardian, 2022). Тоді як EBU знадобилось 36 годин, аби зрозуміти, що мати агресора на своєму конкурсі – неприпустимо, при цьому назвавши російське повномасштабне вторгнення «безпрецедентною кризою в Україні» (Eurovisionworld, 2022). NPR зазначають, що Європейська мовна спілка, після того, як 24 лютого офіційно заявила, що Росія буде учасницею Євробачення

2022 року, змінили свою позицію після внутрішнього тиску, з боку членів спілки (NPR 2022). France24 написали, що відсторонення Росії від конкурсу означає перемогу України на політичному конкурсі. У статті також зазначається, що рішення заборонити Росії брати участь не викликало суперечок серед фанатів, і більшість вважали, що це було «єдине правильне рішення» (France24, 2022).

Щодо українських національних відборів 2019 та 2022 років суспільні мовники інших членів Європейської мовної спілки не робили заяв. Проте, медіа висвітлювали питання відмови України від участі у 2019 році та заміни представника у 2022 році. Так, BBC зазначили, що Україна відмовилась від участі через те, що її національний відбір був «втягнутий у політичну напруженість, пов'язану з Росією» (BBC, 2019). TRT World написали, що MARUV не представлятиме Україну, через поїздку до окупованого Росією Криму. Тоді як The Times of Israel назвали виступи MARUV в Росії «токсичним питанням» для українців (The Times of Israel, 2019). Euro.news у своїй статті написали, що «драма» навколо національного відбору – це систематична проблема для української музичної індустрії. Вони зазначили, що Україна цілком відмовилась від участі у конкурсі, оскільки більшість фіналістів нацвідбору мали зв'язки з Росією (Euro.news, 2019). Про випадок з Аліною Паш Wiwibloggs писали, як і DW, The Moscow Times, Eurovoix та KyivPost, що учасниця сама відмовилась від участі, оскільки не хотіла бути змішаною у політичну історію та «віртуальну війну» (Wiwibloggs, 2022).

Заборона Грузії виконувати пісню «We Don't Wanna Put In» не здобула ні критики, ні підтримки з боку суспільних мовників. Тим не менш, французьке медіа France24 написали, що заборона пісні була обгрунтована політичним контекстом російсько-грузинської війни та зазначили про окупацію Росією грузинських територій (France24, 2009). UPI не згадали про війну, проте написали, що Грузія не братиме участь у конкурсі через відмову змінити рядки пісні, у яких виконавці нібито насміхаються з Путіна (UPI, 2009). The Telegraph зазначив, що ймовірно рішення заборонити пісню «We Don't Wanna Put In» було здійснене під тиском Росії, а сама заборона, зрештою, вигідна для країни (The Telegraph, 2009).

Питання участі Ізраїлю на Євробаченні у 2024 році викликало багато обговорень, особливо серед суспільних мовників членів EBU. Так, Норвегія, Швеція, Нідерланди, Греція та Данія заявили, що дотримуватимуться рішень Європейської мовної спілки. Причому норвезька телекомпанія NRK заявила, що не вимагатиме «культурного бойкоту» Ізраїлю (Spyros, 2023), а данська телекомпанія висловила підтримку участі Ізраїлю, обґрунтовуючи це складністю і тривалістю ізраїльсько-палестинського конфлікту (Manos, 2024). Ісландія заявила, що країна все одно візьме участь у конкурсі 2024 року. У відповідь Асоціація композиторів і ліриків Ісландії та активісти руху «Бойкот, відчуження та санкції» надіслали офіційні запити до суспільного мовника з вимогою відмовитися від участі в конкурсі, якщо Ізраїль не буде виключено «на тих самих підставах, що й Росію в попередньому році», наголошуючи на тому, що Ізраїль порушує права людини (RÚV, 2023). Ірландська телекомпанія RTÉ отримала понад 465 електронних листів із закликами бойкотувати пісенний конкурс, якщо Ізраїлю буде дозволено брати участь, проте RTÉ відповіла, що завжди ставилася до Євробачення як до «неполітичного конкурсу, метою якого є об'єднати аудиторію та зблизити людей» (RÚV, 2024). Фінська телекомпанія Yle заявила, що ця війна не до порівняння з російським вторгненням в Україну (Callum, 2024). Телекомпанія провела національний відбір, проте представники фінської музичної індустрії написали петицію з вимогою до телекомпанії відмовитися від участі та чинити тиск на виключення Ізраїлю, стверджуючи, що Ізраїль використовує платформу пісенного конкурсу для «відбілювання іміджу» (Smith, 2023). Бельгія – На початку березня 2024 року валлонська міністерка культури та медіа Бенедикт Лінар оголосила, що офіційно звернеться до місцевої телекомпанії RTBF (відповідальної за участь Бельгії у 2024 році) з вимогою домогтися виключення Ізраїлю з конкурсу, посилаючись на гуманітарну кризу в Газі та виключення Росії у 2022 році (RTBF Actus, 2024). Працівники бельгійського культурного сектору підписали листа з вимогою до EBU та RTBF «серйозно поставитися до попереджень Міжнародного суду», «зробити заяву проти геноциду» та заборонити Ізраїлю брати участь у конкурсі (Reuters, 2024). Організатори лондонського заходу Eurovision Party, на

знак протесту проти схвалення ЕВУ ізраїльської заявки, вирішили скасувати проведення події (The Telegraph, 2023).

Щодо висвітлення ситуації у медіа, Vanity Fair опублікували статтю, де зазначено, що вже у перший день відбулися протести проти участі Ізраїлю (Vanity Fair, 2024). Квір-спільнота також публічно виступила проти участі Ізраїлю на Євробаченні: «Ізраїльські солдати розмахують райдужними прапорами на руїнах палестинських будинків, зруйнованих ізраїльською армією в Газі — це цинічна спроба видати ізраїльський геноцид за акт квір-визволення. Дозвіл Ізраїлю брати участь у Євробаченні – міжнародній поп-культурній події з величезною ЛГБТК+ аудиторією – ще більше сприяє відчайдушним спробам Ізраїлю провести пінквошинг» (Them, 2024). Pitchfork зазначили, що допуску Ізраїлю до участі сприяла зміна слів пісні: першочергово представлена пісня називалась «October Rain» була замінена на пісню з назвою «Hurricane». Таким чином, нова пісня ізраїльської представниці «тепер відповідала критеріям» конкурсу, тож підстав до дискваліфікації Ізраїлю не було (Pitchfork, 2024).

3.3. Тенденції та перспективи ведення політичної діяльності на пісенному конкурсі

Розглянуті кейси ведення політичної діяльності Росією та Україною на пісенному конкурсі Євробачення у період з 2016 по 2022 роки, а також додаткові ілюстративні кейси Грузії та Ізраїлю показали, що механізми політичної діяльності можуть бути різними, як і реакція на них з боку міжнародної спільноти. Крім того, важливий політичний контекст, у якому знаходиться країна, що проводить політичну діяльність на конкурсі. Важливу роль у поширенні політичних меседжів відіграють соцмережі, які стають платформами для суспільного обговорення політичної діяльності країн-учасниць. Також, реакція суспільства є визначальною для майбутнього використання Євробачення як політичної арени.

З розглянутих кейсів можна спостерігати різні механізми політичної діяльності. Зокрема, країни використовують свої культурні надбання, як от музика, традиції, історичні події. Приклад Джамали з піснею «1944» яскраво ілюструє даний механізм. Співачка оспівує історичні події, використовуючи мову та музичні елементи свого народу, а також вкладає релевантний посил у постановку номеру. Крім того, українська команда веде успішну роботу над нівелюванням звинувачень у політичному контексті пісні «1944», тим самим формуючи образ країни-учасниці, що поважає правила пісенного конкурсу. Таким чином, пісня та виступ країни-учасниці є політичним механізмом, якщо вони використані для артикуляції політичного питання, що є важливим для країни, виходячи з політичного контексту, у якому вона знаходиться. Питання Криму є важливим для України, тому у даному випадку країні було важливо винести його на міжнародний дискурс, обравши для цього платформу пісенного конкурсу Євробачення. Кейс участі Грузії у Євробаченні у 2009 році також ілюструє артикуляцію політичного меседжу через виступ країни-учасниці. Проте, якщо Україна заперечила лише політичність пісні про депортацію кримських татар – політичної історичної події, то пісня Грузії не описувала події в країні взагалі. Тим не менш, саме контекст російсько-грузинської війни зіграв роль у «політизації» участі Грузії у конкурсі. У такий спосіб, навіть зрештою не беручи участь у змаганні, кейс Грузії ілюструє, що навіть якщо пісня не описує політичні чи історичні події, вона все ще може стати механізмом політичної дії, враховуючи геополітичну ситуацію.

Інший механізм політичної діяльності залучає держави як інституції. Прикладом цього є участь Росії у Євробаченні у 2017 році, що проводилось в Україні. Російська учасниця не порушувала правил пісенного конкурсу, її пісня не була політичною, а Європейська мовна спілка намагалась знайти спосіб, який би уможливив виступ виконавиці. Тим не менш, українська сторона апелювала до власних законів, що унеможливлювали фізичну участь російської співачки на пісенному конкурсі. Представниці Росії було заборонено в'їзд до України, оскільки вона в'їжджала в тимчасово окупований Крим через територію Росії, що заборонено законом України. Таким чином, Україна продемонструвала вплив від

російського вторгнення та окупації Криму на проведення пісенного конкурсу Євробачення – закони України не дозволили учасниці фізично взяти участь у конкурсі. Така політична дія показує вплив геополітичних подій на проведення пісенного конкурсу. Також, прикладом залучення держави до політичної дії можна назвати національні відбори на пісенний конкурс Євробачення, проведені Україною у 2019 та 2022 роках. Україна відстороняла учасників нацвідбору від участі у міжнародному конкурсі на основі їх виступів у Росії з моменту російського вторгнення в Україну у 2014 році. Таким чином, Україна знову апелювала до внутрішніх законів, які з'явилися внаслідок російського вторгнення та анексії Криму, та показала, що російсько-українська війна має вплив на участь країни у пісенному конкурсі. Тим не менш, такий інструмент політичної дії не зовсім відповідає позиції України на міжнародній політичній арені. Заборона виступів на території Росії чи тимчасово окупованого Криму повпливала на допуск учасників до міжнародного пісенного конкурсу лише після суспільного дискурсу та невдоволення української громадськості. Ця політична дія з боку України поставила її у ситуацію, коли нібито неполітичність національного відбору призвела до відмови країни від участі у Євробаченні через політичні причини. Тенденція використання такого механізму політичної діяльності не може гарантувати підтримку з боку міжнародної спільноти, адже дії країна-учасниці як «особи» суперечать суспільній ідентичності держави.

Такі політичні інциденти привертають увагу з боку міжнародної спільноти не лише до питань проведення конкурсу, але й загалом до України та російської агресії. Вони дозволяють Україні актуалізувати російсько-українську війну у міжнародному медіапросторі. У такий спосіб Україна продовжує нагадувати, що її території окуповано Росією, а бойові дії тривають, тож новини про російсько-українську війну можуть залишатися на перших шпальтах. Втрата уваги до війни в Україні призводить до зниження підтримки з боку міжнародної спільноти. Тому, Україна повинна використовувати усі інструменти, що дозволять їй бути в центрі уваги західної аудиторії, і Євробачення є одним із них.

Реакція міжнародної спільноти, відображена у заявах суспільних мовників, також є одним з механізмів політичної діяльності на пісенному конкурсі Євробачення. Офіційні заяви суспільних мовників країн-учасниць дозволяють державам висловлювати в рамках конкурсу свою позицію щодо тієї чи іншої ситуації на міжнародній політичній арені. Крім висловлення підтримки чи засудження дій якоїсь держави, суспільні мовники можуть впливати на рішення Європейської мовної спілки, оскільки є її членами та роблять внесок у проведення конкурсу. Таким чином, заяви суспільних мовників є політичною дією та ефективним механізмом її здійснення.

Політична діяльність країн на пісенному конкурсі стає предметом обговорення у соцмережах та медіа. Це означає, що політична діяльність не є непоміченою серед глядачів та не залишається без уваги. На відміну від медіа, що описують ті чи інші політичні меседжі на конкурсі, користувачі соцмереж влаштовують дискурси на цю тему між собою. Таким чином, країни, що здійснюють політичну діяльність на конкурсі, можуть виносити свої політичні ідеї та повідомлення на широке обговорення серед громадян різних країн. У майбутніх дослідженнях з цієї теми можна вивчати реакцію глядачів на політичну діяльність країн-учасниць та аналізувати ефективність застосовуваних механізмів, реакцію громадської спільноти та загальні настрої серед глядачів стосовно тієї чи іншої проблеми.

Щодо перспектив ведення політичної діяльності на пісенному конкурсі Євробачення, можна вважати, що країни-учасниці продовжуватимуть використовувати платформу міжнародного конкурсу для артикуляції своїх політичних цілей та ідей. З розглянутих кейсів можна спостерігати тенденцію на збільшення реакції міжнародної спільноти на політичну діяльність країн у рамках конкурсу. Наприклад, кейс відсторонення Росії від участі у Євробаченні у 2022 році та кейс участі Ізраїлю у Євробачення у 2024 році демонструють, що у 2024 році реакція міжнародної спільноти була більшою, аніж у 2022. Окрім більшої кількості мовників, що опублікували офіційні заяви з позицією щодо участі Ізраїлю у конкурсі, активність громадськості також була більшою, зокрема були створені

петиції проти відсторонення ізраїльського учасника, а представники інших країн були готові відмовитись від участі незалежно від позиції їх суспільного мовника. Також, розглянуті кейси демонструють, що крім геополітичного контексту, важливий імідж та «ідентичність» країни, що транслює політичний меседж. Наприклад, порівнюючи участь Росії та Ізраїлю можна виділити, що привід до відсторонення країн від конкурсу був однаковий – військовий конфлікт з іншою державою. Тим не менш, імідж Росії на міжнародній арені відрізняється від іміджу Ізраїлю. Ізраїль, на відміну від Росії, вважається країною Західного світу, що поділяє демократичні цінності західних держав. Таким чином, імідж Ізраїлю поза конкурсом дозволив йому взяти участь у Євробаченні попри протест з боку інших країн-учасниць та громадськості. Також, можна порівняти позаконкурсний імідж Грузії та України в контексті військових конфліктів з Росією. Україна формує свою ідентичність як європейську та таку, що потерпає від російської агресії. Після окупації Росією територій, Грузія, на відміну від України, не мала інструментів, що дозволили б їй формувати ідентичність схожим чином як Україна. Наприклад, перешкодою цьому є вагома присутність та активна діяльність проросійських партій. Маючи змогу сформувати проєвропейську ідентичність, Україна виносить політичні меседжі, релевантні до російсько-української війни, на пісенний конкурс та не лише обходить неполітичність у правилах конкурсу, але й залучається підтримкою міжнародної спільноти. Крім того, як українські представники, так і суспільний мовник і державні структури загалом мають однакову позицію у своїх політичних меседжах. Таким чином, ідентичність України, винесена на конкурс, є тою самою ідентичністю держави, що транслюється на інших політичних та культурних аренах. У той час як позиція Грузії у 2009 році різнилися між учасниками та суспільним мовником – перші відкрито визнавали, що пісня є антипутінським меседжем, а другі заперечували будь-який контекст війни та політики у пісні свого представника. Таким чином, на пісенному конкурсі Грузія намагалась відобразити ту ідентичність, яку неможливо було сформувати за тих умов та якої, відповідно, не було в широкому сприйнятті на міжнародній

політичній арені. Як наслідок, країна не отримала переважної підтримки з боку міжнародної спільноти та, зрештою, не взяла участь у конкурсі.

Отже, політична діяльність на пісенному конкурсі Євробачення може здійснюватись за допомогою різних механізмів. Проте, резонансність та реакція міжнародної спільноти залежатимуть від того, наскільки політичний меседж країни відповідатиме загальному іміджу та ідентичності держави. Таким чином, політична діяльність на пісенному конкурсі буде лише додатковим важелем впливу на міжнародну спільноту у контексті культурної дипломатії.

ВИСНОВКИ

У межах проведеного дослідження було встановлено, що пісенний конкурс Євробачення, попри задекларовану аполітичність, є платформою для реалізації політичної діяльності через механізми м'якої сили та культурної дипломатії. Аналіз кейсів участі України та Росії та додаткові кейси участі Грузії та Ізраїлю продемонстрував, що участь у конкурсі часто виходить за межі культурної репрезентації і стає способом політичного висловлювання.

На основі конструктивістської парадигми міжнародних відносин встановлено, що держави, як соціальні актори, використовують культурні події для формування й трансляції колективної ідентичності. Євробачення у цьому контексті є механізмом для комунікації ідей, норм, історичних наративів та цінностей, через які країни намагаються впливати на те, як їх сприйматимуть на міжнародній арені. Сценічні образи, тематика пісень, мова виконання, візуальні символи, публічні заяви виконавців та реакції глядачів є засобами цієї взаємодії.

Політична діяльність у межах конкурсу корелює з ідентичністю країни та її статусом на міжнародній арені. Одні й ті самі дії (наприклад, використання політичного підтексту у пісні) можуть бути сприйняті по-різному залежно від того, як загалом сприймають державу та яку «роль» вона має: жертви, агресора або нейтрального актора. Цей феномен підтверджується кейсами України та Грузії, де інтерпретація культурних актів корелювала з міжнародним контекстом та сприйняттям аудиторії.

Крім того, дослідження підтвердило, що м'яка сила проявляється не лише через офіційні дипломатичні канали, а й через певні соціальні групи – виконавці, суспільні мовники, делегації – які формують культурний імідж держави. Беручи участь у Євробаченні, ці актори отримують свого роду мандат на представлення національної позиції перед міжнародною спільнотою.

Реакція міжнародної спільноти на політичну діяльність учасників конкурсу відображається також і в медіа. Так, про політичні події у рамках конкурсу

Євробачення пишуть, окрім інших, такі великі видання як The Guardian, CNN, Deutsche Welle, France24, BBC, Euro.news, The Telegraph, Reuters, Vanity Fair. Також, користувачі соціальних мереж використовують такі соцмережі як X, Reddit, Facebook, Instagram, а також онлайн-спільноту фанатів Eurovisionworld для обговорення пісенного конкурсу та політичної діяльності учасників зокрема. Дані медіа, маючи багатомільйонну аудиторію, стають каналом, через який країни-учасниці пісенного конкурсу можуть донести свої політичні меседжі до глядачів. Ці медіа є каналами комунікації, яким довіряють та які є поширеними. Таким чином, країни використовують Євробачення для здійснення політичної дії. Тоді як артикуляція політичного меседжу, підняття питань чи утримання уваги навколо проблем чи конфліктів відбувається через медіа.

Таким чином, пісенний конкурс Євробачення слід розглядати не лише як культурну подію, а як простір культурної дипломатії, де країни реалізують свої зовнішньополітичні інтереси через культурні практики. З огляду на це, важливим та релевантним є продовження досліджень того, як використовуються інструменти м'якої сили та культурної дипломатії, зокрема саме на конкурсі Євробачення, та зосередитись на порівнянні ефективності м'якої сили різних держав, аналізі змін у міжнародному сприйнятті країн після участі у конкурсі, а також на ролі аудиторій у формуванні політичного значення культурних меседжів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Batey, E. (2024, May 12). Eurovision 2024 concludes with controversial grand finale. Vanity Fair. <https://www.vanityfair.com/culture/story/eurovision-2024-winner>
- BBC News Україна. (2019, Лютий 25). Євробачення-2019: Україна не братиме участі у конкурсі. BBC.com. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-47348008>
- BBC News Україна. (2022, Лютий 12). Нацвідбір на Євробачення-2022: чому навколо фіналу знову скандал. BBC.com. Retrieved from <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60404188>
- BBC News. (2022, February 25). Eurovision bans Russia from 2022 song contest. BBC. <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-60530513>
- Berg, B. L. (2001). Qualitative research methods for the social sciences (4th ed.). Allyn and Bacon
- Blangiardo, Marta & Baio, Gianluca. (2013). Evidence of bias in the Eurovision song contest: modelling the votes using Bayesian hierarchical models. Journal of Applied Statistics. https://www.researchgate.net/publication/256199480_Evidence_of_bias_in_the_Eurovision_song_contest_modelling_the_votes_using_Bayesian_hierarchical_models
- Bodkin, H., Sawyer, P. (23 March 2024). "Eurovision Song Contest party in London cancelled in protest at Israel". The Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/news/2024/03/23/eurovision-song-contest-event-london-rio-cancelled-israel/>
- Bound, K. (2007). Cultural Diplomacy: Culture is a Central Component of International Relations. It's time to unlock its full potential/DEMOS https://demos.co.uk/wp-content/uploads/files/Cultural_diplomacy_-_web.pdf
- Callum, R. (16 January 2024). "Michael Kealy not in favour of Israel Eurovision ban, happy to follow EBU stance". The Euro Trip Podcast. <https://eurotrippodcast.com/2024/01/16/michael-kealy-not-in-favour-of-israel-eurovision-ban-happy-to-follow-ebu-stance/>
- Carrasquillo, A. (2024, April 18). Over 400 LGBTQ+ organizations call for Eurovision boycott over Israel's war in Gaza. Them. <https://www.them.us/story/lgbtq-organizations-eurovision-boycott-israel-palestine>

- Cull, N. J. (2008). Public Diplomacy: Taxonomies and Histories. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 31-54. <https://doi.org/10.1177/0002716207311952>
- Cummings, M. (2003). Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey. Center for Arts and Culture. <https://www.americansforthearts.org/sites/default/files/MCCpaper.pdf>
- Davíðsdóttir, E. M.; Signýjardóttir, Á. (9 December 2023). "Stendur ekki til að sniðganga Eurovision" [Not going to boycott Eurovision]. RÚV. <https://www.ruv.is/frettir/innlent/2023-12-09-stendur-ekki-til-ad-snidganga-eurovision-399280/>
- Dekker, Anthony. (2007). The Eurovision Song Contest as a 'Friendship' Network 1. Connections. https://www.researchgate.net/publication/252386008_The_Eurovision_Song_Contest_as_a_%27Friendship%27_Network_1
- Deutsche Welle. (2015, May 19). Eurovision: Ukraine bans Russian singer from competition. <https://p.dw.com/p/1IoJV>
- Ellis-Petersen H., (2017, April 14). Russian withdrawal throws Eurovision politics into sharp relief. *The Guardian* <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2017/apr/14/russian-withdrawal-eurovision-song-contest-politics>
- European Broadcasting Union (EBU). (2023, December 7). How it works. Eurovision.tv. <https://eurovision.tv/about/how-it-works>
- European Broadcasting Union. (2022, February 25). EBU statement on Russia's participation in the Eurovision Song Contest 2022. Eurovision.tv. <https://eurovision.tv/mediacentre/release/ebu-statement-russia-2022>
- European Broadcasting Union.. About the EBU. <https://www.ebu.ch/about>
- Eurovision Song Contest. (n.d.). The Rules of the Contest 2025 <https://eurovision.tv/about/rules>
- Eurovision Song Contest. General FAQ. <https://eurovision.tv/mediacentre/other-faqs>
- Eurovisionworld (2017, April 13). Russia withdraws from Eurovision 2017. Eurovisionworld. <https://eurovisionworld.com/esc/russia-withdraws-from-eurovision-2017>

- Eurovisionworld. (2022, March 1). EBU kicks Russia out of Eurovision 2022. Eurovisionworld. <https://eurovisionworld.com/esc/ebu-kicks-russia-out-of-eurovision-2022>
- Eurovisionworld.com. (2017, April 13). Russia withdraws from Eurovision 2017. Eurovisionworld.com. <https://eurovisionworld.com/esc/russia-withdraws-from-eurovision-2017>
- Filiuk, L. Azovstal allegedly attacked with phosphorus bombs, while Kalush Orchestra call on the world to help, Svoi.global <https://svoi.global/articles/212571/azovstal-allegedly-attacked-ith-phosphorus-bombs-hile-kalush-orchestra-call-on-the-orld-to-help>
- France 24. (2009, March 10). Georgia cannot perform 'Put In' at Eurovision. <https://www.france24.com/en/20090310-georgia-cannot-perform-put-eurovision--0>
- Front Pictures, (2016, May). Eurovision 2016 Winner Jamala “1944” stage graphics. <https://old.frontpictures.com/projects/eurovision-2016-Jamala>
- Gatherer, Derek (2006). 'Comparison of Eurovision Song Contest Simulation with Actual Results Reveals Shifting Patterns of Collusive Voting Alliances.'. Journal of Artificial Societies and Social Simulation 9(2)1. <https://www.jasss.org/9/2/1/citation.html>
- Gillispie, B. (2024, May 23). We don't wanna put in: Political dimensions of Ukraine's Eurovision participation. Yale Journal of International Affairs. <https://www.yalejournal.org/publications/we-dont-wanna-put-in>
- Granger, A. (24 February 2022). "Latvia: Citi Zēni Call on EBU to Reconsider Russia's Participation in Eurovision 2022". Eurovoix. <https://eurovoix.com/2022/02/24/citizens-ebu-russia-participation-eurovision-2022/>
- Granger, A. (24 March 2017). "San Marino director general speaks out about Yulia's ban". Eurovoix. <https://eurovoix.com/2017/03/24/san-marino-director-general-speaks-yulias-ban/>
- Granger, A. (25 March 2017). "Denmark "Eurovision unbearable when it becomes a political battleground". Eurovoix. <https://eurovoix.com/2017/03/25/denmark-eurovision-unbearable-becomes-political-battleground/>
- Granger, A. (26 March 2017). "Germany ARD Head of Entertainment is critical of handling of Yulia's ban". Eurovoix. <https://eurovoix.com/2017/03/26/germany-ard-head-entertainment-critical-handling-yulia-ban/>

- Grierson, J. (2022, December 30). Eurovision chief says Russia ban stands for 'ultimate values of democracy'. The Guardian. <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2022/dec/30/eurovision-chief-russia-ban-stands-for-ultimate-values-democracy>
- Haessler, S. (2022, May 14). Eurovision final: With Russia excluded, Ukraine wins the political contest. France 24. <https://www.france24.com/en/europe/20220514-eurovision-final-with-russia-excluded-ukraine-wins-the-political-contest>
- Halliwell, J. (2023, August 1). Politics, voting, and othering at the Eurovision Song Contest - ESC Insight. <https://escinsight.com/2023/08/01/eurovision-political-voting-diaspora-commentators-othering-attitudes-media/>
- Higgins, S. (2017, March 22). Ukraine bans Russia Eurovision entrant over Crimea tour. The Guardian. <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2017/mar/22/ukraine-bans-russia-eurovision-entrant-over-crimea-tour>
- Holden, J. (2012). Influence and attraction, Culture and the race for soft power in the 21st century, British Council <https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/influence-and-attraction-report.pdf>
- Janjevic, D. (2017, March 23). Ukraine bans Russian Eurovision contestant. DW. <https://p.dw.com/p/2bDua>
- Kokko, A., & Tingvall, P. G. (2012). The Eurovision song contest, preferences and European trade. Ratio Working Paper, (183). https://www.academia.edu/download/81083149/ak_pt_eurovision.pdf
- Lang, J. (2022, May 14). Eurovision Song Contest: Ukraine's Kalush Orchestra Make Onstage Plea Amidst Victory; Organizers Respond To Political Statement. Deadline. <https://deadline.com/2022/05/eurovision-song-contest-ukraine-kalush-orchestra-political-statement-ebu-1235024105/>
- Manos, K. (6 January 2024). "Norway: NRK will not boycott Israel's entry in Eurovision 2024!". Eurovisionfun. <https://eurovisionfun.com/en/2024/01/norway-nrk-will-not-boycott-israels-entry-in-eurovision-2024/>
- Marcus, S. (2009, March 11). Georgia pulls out of Eurovision after controversial song is banned. The Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/georgia/4974502/Georgia-pulls-out-of-Eurovision-after-controversial-song-is-banned.html>

- Maude, J. (24 February 2022). "Citi Zeni, The Roop, the Danish Broadcaster and More Respond to EBU's Russia Eurovision 2022 Participation Stance". ESCUnited. <http://www.escunited.com/citi-zeni-the-roop-the-danish-broadcaster-and-more-respond-to-ebus-russia-eurovision-2022-participation-stance/>
- Noulet, J.; Hermans, R. (6 March 2024). "Bénédicte Linard (Ecolo), ministre de la Culture et des Médias, souhaite exclure Israël du concours Eurovision". RTBF Actus <https://www.rtf.be/article/benedicte-linard-ecolo-ministre-de-la-culture-et-des-medias-souhaite-exclure-israel-du-concours-eurovision-11340158>
- NV. (2024, March 11). A singer with an ambiguous attitude towards Russia will go to Eurovision 2024 from Israel. NV.ua. Retrieved from <https://english.nv.ua/life/a-singer-with-an-ambiguous-attitude-towards-russia-will-go-to-eurovision-2024-from-israel-50391130.html>
- Nye, J. S. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, 80, 153–171. <https://doi.org/10.2307/1148580>
- Parry, G. (2005). *Political elites*. ECPR Press
- Peter Dickinson, "The 2008 Russo-Georgian War: Putin's Green Light," *Atlantic Council*, August 7, 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/the-2008-russo-georgian-war-putins-green-light/>
- Pilkington, J. (2018, April 16). The rise of English and use of national languages in Eurovision. <https://www.johnthego.com/2018/04/16/rise-english-use-national-languages-eurovision/>
- Rackham, A. (2024, May 9). Israel Eurovision entrant booed during rehearsal. *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/articles/cjewg9enx27o>
- Radio Free Europe/Radio Liberty. (2016, May 16). Politics creep into Eurovision despite efforts to keep it camp. <https://www.rferl.org/a/eurovision-jamala-overly-political-controversy/27739159.html>
- Rozsahegyi, T. (2019). Case study. In M. Lambert (Ed.), *Practical research method in education: An early researcher critical guide* (pp. 124–131). Routledge.
- RTS, (2017, 14 April). "RTS: "Evrosong" treba da bude mesto zajedništva naroda". RTS. <http://www.rts.rs/page/magazine/sr/story/431/muzika/2701604/rts-evrosong-treba-da-bude-mesto-zajednistva-naroda.html>

- Septiyanto, A., Wulansari, K., & Zuhaida, A. (2023). Varieties of qualitative research methods selected contextual perspectives [Review of the book Varieties of qualitative research methods selected contextual perspectives, edited by J. M. Okoko, S. Tunison, & K. D. Walker]. The Social Science Journal.
- Silverman, D. (2014). Interpreting qualitative data. SAGE
- Smith, D. (20 December 2023). "Finland: UMK account suggests possible Eurovision withdrawal over Israel's participation". Wiwibloggs. <https://wiwibloggs.com/2023/12/20/finland-umk-account-suggests-possible-eurovision-withdrawl-over-israels-participation/278792/>
- Spierdijk, L., Vellekoop, M. The structure of bias in peer voting systems: lessons from the Eurovision Song Contest. *Empir Econ* 36, 403–425 (2009). <https://link.springer.com/article/10.1007/s00181-008-0202-5#citeas>
- Spyros, K. (21 December 2023). "Greece: ERT answers to fans who demand Israel's exclusion from Eurovision!". Eurovisionfun. <https://eurovisionfun.com/en/2023/12/greece-ert-answers-to-fans-who-demand-israels-exclusion-from-eurovision/>
- Statista. (2023). Eurovision Song Contest - Statistics & Facts. <https://www.statista.com/topics/3431/eurovision-song-contest/#topicOverview>
- Stephens, H. (2016, May 14). Ukraine wins Eurovision with politically charged 1944. The Guardian. <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2016/may/14/ukraine-wins-eurovision-jamala-1944?utm>
- Stolworthy, J. (2017, May 13). Eurovision 2017: The controversial reason why Russia will not participate. The Independent <https://www.the-independent.com/arts-entertainment/music/news/eurovision-song-contest-2017-russia-not-taking-part-yulia-samoylova-a7683761.html>
- The Moscow Times. (2017, April 14). Russia Withdraws From Eurovision Over Ukraine Ban. <https://www.themoscowtimes.com/2017/04/14/russia-withdraws-from-eurovision-over-ukraine-ban-a57724>
- The Times of Israel. (2019, February 27). Ukraine drops out of Eurovision song contest after spat with singer <https://www.timesofisrael.com/ukraine-drops-out-of-eurovision-song-contest-after-spat-with-singer/>

- Treisman, R. (2016, May 15). Ukraine wins Eurovision: Russia senator calls victory 'political'. CNN. <https://www.cnn.com/2016/05/15/entertainment/eurovision-ukraine-russia-senator>
- Treisman, R. (2016, May 16). Anti-Russian song wins Eurovision; Ukraine erupts. CNN. <https://www.cnn.com/2016/05/16/europe/eurovision-winner-ukraine-reaction>
- Treisman, R. (2022, February 25). Eurovision drops Russia from this year's contest. NPR. <https://www.npr.org/2022/02/25/1083095335/eurovision-russia-banned>
- United Press International. (2009, March 12). Georgia drops out of Eurovision contest. https://www.upi.com/Entertainment_News/2009/03/12/Georgia-drops-out-of-Eurovision-contest/96441236885099/
- United States. Congress. Senate. Committee on the Judiciary. Subcommittee to Investigate Problems Connected with Refugees and Escapees. 1 (1975). Crisis on Cyprus: A Report. American Hellenic Institute.
- Van Campenhout, C. (7 March 2024). "Israel should be dropped from Eurovision if Gaza war continues, say Belgian ministers". Reuters. <https://www.reuters.com/world/israel-should-be-dropped-eurovision-if-gaza-war-continues-say-belgian-ministers-2024-03-07/>
- Walker, S. (2016, May 13). Ukraine's Eurovision singer urges voters to show Crimea solidarity. The Guardian. <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2016/may/13/eurovision-2016-ukraine-singer-urges-vote-for-crimean-ballad>
- Wiwibloggs. (2022, February 16). Ukraine: Alina Pash withdraws from Eurovision over Crimea travel. <https://wiwibloggs.com/2022/02/16/ukraine-alina-pash-withdraws-eurovision-crimea-controversy/269808/>
- Porgils, J. (8 April 2024). "Gísli Marteinn lýsir ekki Eurovision" [Gísli Marteinn will not comment Eurovision]. Rúv. <https://nyr.ruv.is/frettir/innlent/2024-04-08-gisli-marteinn-lysir-ekki-eurovision-409632>
- Верховна Рада України, Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/conv#Text>
- Суспільне Культура, (2022, 16 травня). Як підтримували Україну учасники Євробачення-2022. Суспільне <https://suspilne.media/culture/239975-ak-pidtrimuvali-ukrainu-ucasniki-evrobacenna-2022/>

УНІАН. (2016, 9 березня). Євробачення не бажає чути в себе грузинську пісню про Путіна https://www.unian.ua/politics/198763-evrobachennya-ne-bajae-chuti-v-sebe-gruzinsku-pisnyu-pro-putina-video.html?utm_source=chatgpt.com

Хотин, Р. (2017, April 3). «Євробачення-2017» і Самойлова. Це гидкий цинізм пропаганди Кремля – Кузьменко. Радіо Свобода <https://www.radiosvoboda.org/a/28408173.html>

Центр громадянських свобод (Center for Civil Liberties). (2017, May 15). On the situation with the nomination at the “Eurovision” from Russia Yulia Samoylova. <https://ccl.org.ua/en/positions/on-the-situation-with-the-nomination-at-the-eurovision-from-russia-yulii-samoylova/>

АНОТАЦІЯ

Тема: Євробачення як політична арена: кейс Росії проти України у період з 2016 по 2022 рік

Студент: Лєвонова Анастасія Миколаївна

Рік навчання, факультет: 4 р.н., Факультет соціальних наук та соціальних технологій

Науковий керівник: кандидат соціологічних наук, старший викладач Соколовський Іван Вікторович

Рецензент _____

(вчений ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Захищена “ ____ ” _____ 20_ р.

Короткий зміст роботи:

Робота має на меті дослідити пісенний конкурс Євробачення як платформу для здійснення політичної діяльності країнами-учасницями. Дослідження з'ясує механізми політичної діяльності та реакцію на них з боку міжнародної спільноти, що висвітлюється через заяви суспільних мовників Європейської мовної сітки та міжнародні медіа. У вступі дослідження авторка окреслює актуальність теми, мету, завдання та гіпотезу. Авторка зазначає, що пісенний конкурс Євробачення, попри офіційний статус аполітичного заходу, слугує платформою для артикуляції політичних меседжів, символічного позиціонування держав та імплементації стратегій культурної дипломатії. В основній частині авторка проводить аналіз кейсів політичної діяльності Росії та України в період з 2016 по 2022 рік. Вона зазначає, що країни використовували пісенний конкурс Євробачення для артикуляції своїх політичних ідей, цілей та меседжів. Також, авторка виділяє механізми втілення політичних дій, як от інтеграція політичних тем у тексти пісень чи відсторонення країн від участі у конкурсі. Крім того, авторка висвітлює реакцію міжнародної спільноти на політичну діяльність країн на конкурсі, що покривається публікаціями в міжнародних медіа. Дослідження показало, що пісенний конкурс Євробачення є ефективною платформою для здійснення політичної діяльності,

тобто проведення культурної дипломатії країнами-учасницями. Авторка пояснює, що існують механізми, які дозволяють здійснити політичну дію на конкурсі і міжнародна спільнота на них реагує. Крім того, авторка зазначає, що політична діяльність на Євробаченні є більш ефективною та привертає більше уваги з боку міжнародної спільноти, якщо країни-учасниці висвітлюють ту саму ідентичність своєї держави, що й на міжнародній політичній арені.

Abstract:

The study aims to investigate the Eurovision Song Contest as a platform for the implementation of political activity by participating countries. The study clarifies the mechanisms of political activity and the reaction to them from the international community, which is highlighted through statements by public broadcasters of the European Broadcasting Union and international media. In the introduction to the study, the author outlines the relevance of the topic, goal, task and hypothesis of the study. The author notes that the Eurovision Song Contest, despite its official status as an apolitical event, serves as a platform for the articulation of political messages, symbolic positioning of states, and the implementation of cultural diplomacy strategies. In the main part of the study, the author conducts a case study analysis of the political activity of Russia and Ukraine in the period from 2016 to 2022. She notes that the countries used the Eurovision Song Contest to articulate their political ideas, goals, and messages. Also, the author identifies the mechanisms for implementing political actions, such as the integration of political themes into song lyrics or the exclusion of countries from participation in the contest. Furthermore, the author highlights the reaction of the international community to the political activity of countries at the contest, which is covered by publications in international media. The study showed that the Eurovision Song Contest is an effective platform for the implementation of political activity, that is, the conduct of cultural diplomacy by participating countries. The author explains that there are mechanisms that allow for political action at the contest, and the international community reacts to them. In addition, the author notes that political activity at Eurovision is more effective and

attracts more attention from the international community if the participating countries highlight the same identity of their state as in the international political arena